Jednakosti građana EU temeljem njihove dobi i spola

Dukarič, Mihaela

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:676617

Rights / Prava: Attribution 3.0 Unported/Imenovanje 3.0

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN

Repository / Repozitorij:

Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE

V A R A Ž D I N

Mihaela Dukarič

JEDNAKOSTI GRAĐANA EU TEMELJEM NJIHOVE DOBI I SPOLA

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE

V A R A Ž D I N

Mihaela Dukarič

Matični broj: 45465/17-R

Studij: Ekonomika poduzetništva

JEDNAKOSTI GRAĐANA EU TEMELJEM NJIHOVE DOBI I SPOLA

ZAVRŠNI RAD

Mentor/Mentorica:

Prof. dr. sc. Jasminka Dobša

Varaždin, rujan 2020.

Mihaela Dukarič

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni/diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autorica potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

U Europskoj Uniji se prikupljaju podaci za sve države članice na različite teme. Jedna od tema na koju se prikupljaju podaci je i jednakost građana prema spolu i dobi. Kroz povijest su se žene borile za svoja prava, ali ne treba zanemariti ni prava osoba prema njihovoj dobi. Donošenjem različitih zakona o jednakosti, građanima Europske unije se omogućava jednakost bez obzira na spol ili dob. Kako bi se kontroliralo provođenje jednakosti važno je proučavati podatke. U slučaju da se primijete neki nedostatci u podacima, svaka država može poboljšati status svojih građana gdje je to potrebno. Postoji više metoda i tehnika za obradu tih podataka, a u ovom će se radu podaci koji su prikupljeni na stranici Eurostat istražiti kroz neke statističke metode. Tako će se prikazati kakva je jednakost građana EU prema spolu i dobi.

Ključne riječi: Eurostat, građani EU, jednakost, spol, dob

Sadržaj

Sadržaj iii
1. Uvod 1
2. Metode i tehnike rada 2
3. Jednakost građana 3
3.1. Nastanak nejednakosti 3
3.2. Prava žena kroz povijest 3
3.2.1. Prapovijest 3
3.2.2. Stari vijek 4
3.2.3. Srednji vijek 4
3.2.4. Novi vijek 4
3.2.5. Početak borbe za prava žena 5
3.3. Borba za prava žena 5
3.3.1. 19. stoljeće 5
3.3.2. Razdoblje Prvog svjetskog rata 6
3.3.3. Žene i politički svijet 6
3.4. Zakoni o pravima ljudi u EU 6
4. Građani EU po obrazovanju 7
4.1. Stanovništvo prema stupnju obrazovanja, spolu i dobi 8
4.1.1. Usporedba prema stupnju obrazovanja 11
4.1.2. Usporedba prema spolu 11
4.1.3. Usporedba prema starosti 12
4.2. Visokoobrazovani građani 13
5. Građani EU na tržištu radne snage 14
5.1. Zaposlenost i aktivna populacija 14
5.1.1. Zaposlenost i aktivna populacija u EU (28 članica) 14
5.1.2. Zaposlenost i aktivna populacija u Hrvatskoj 15
5.2. Dugoročno nezaposleni građani EU i Hrvatske 16
6. Prihodi i socijalna uključenost građana EU 16
6.1. Razlika u plaćama po spolu 17
6.2. Građani kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost 19
7. Zdravstvo građana EU 23
7.1. Očekivana životna dob građana EU 23
8. Skrb za djecu kod građana EU 24

8.1. Stopa zaposlenosti građana EU prema broju djece 24
9. Digitalna ekonomija i društvo EU 25
9.1. Korištenje računala kod građana EU po spolu i dobi 26
9.2. Građani EU koji koriste Internet po spolu i dobi 27
10. Zaključak 28
Popis literature 29
Popis knjiga i časopisa 29
Popis izvora s interneta 29
Popis tablica 31
Popis slika 32

1. Uvod

Cilj ovog rada je istražiti jednakost građana EU po spolu i dobi istraživanjem podataka i korištenjem statističkih metoda. Glavni izvor podataka za ovaj završni rad je stranica Eurostat.

Tema jednakosti se protezala kroz povijest pa sve do danas što je čini jednom od važnih tema povijesti i današnjice. Opće je poznato da nejednakost spolova još uvijek postoji zbog čega je za mene, kao pripadnicu ženskog spola, posebno zanimljiva. Ovim istraživanjem želim proučiti kako se udruženje država, točnije Europska unija, nosi sa problemom nejednakosti po spolu i dobi.

Glavni dio ovog rada je sastavljen od 7 poglavlja koja čine cjelinu te se njihovim pregledom dobiva potpuna slika o jednakosti građana EU po spolu i dobi. Poglavlja se odnose na različite teme kod kojih se može pratiti jednakost građana prema spolu i dobi. Nakon toga slijedi zaključak svih poglavlja gdje možemo vidjeti da li se u Europskoj uniji može govoriti o jednakosti građana prema spolu i dobi.

2. Metode i tehnike rada

Za izradu ovog završnog rada korišteni su podaci sa Eurostata. Za sve podatke prvo je bilo potrebno odabrati podatke koji će se koristiti te ih zatim pomoću filtera izdvojiti na stranici Eurostata i izabrati karakteristike podataka koji će se koristiti. Zatim slijedi odabir statističke metode prema tipu podataka. Nakon toga su podaci stavljeni u Excel gdje su od njih izrađene tablice. Većina podataka na Eurostatu je prikazana samo u postocima. Za takvu vrstu podataka su u Word dokument prebačene tablice iz Excela. Nakon toga su napravljena objašnjenja podataka iz tablica. Osim toga, za većinu tih podataka iz tablica su u Word dokumentu izrađeni grafikoni te objašnjenje podataka prikazanih na grafikonu. Za neke od podataka Eurostat nudi opciju prikaza podataka u tisućama osoba. Takvi su podaci također stavljeni u izrađene tablice u Excelu gdje su za njih izračunati indeksi.

„Dinamika promjene gospodarskih i društvenih pojava često se prikazuje indeksima. Tako se i u javnim publikacijama kretanje gospodarskih pojava najčešće prikazuje indeksima. Indeksi su relativni brojevi dinamike koji pokazuju odnos između stanja jedne te iste pojave ili skupine pojava na različitim mjestima ili u različitim vremenskim razdobljima. Pokazuju koliko jedinica pojave u jednom razdoblju dolazi na 100 jedinica pojave u drugom razdoblju. Indeksi ne mogu biti negativni brojevi.“(Radman-Funarić, 2018, str. 128)

Za izradu ovog završnog rada korišteni su indeksi sa bazom koja se mijenja, odnosno verižni indeksi.

„Verižni indeksi nazivaju se i indeksi na promjenjivoj bazi ili lančani indeksi jer im se baze mijenjaju iz razdoblja u razdoblje. Prate promjenu stanja pojave u uzastopnim razdobljima, to jest prilikom izračuna verižnih indeksa promatrane vrijednosti neke pojave stavljaju se u odnos prema vrijednostima pojave iz prethodnog razdoblja.

Izračunavaju se prema izrazu: $Vt = \frac{y_t}{y_{t-1}} \times 100.$

Pri tomu vrijede relacije:

$y_t > y_{t-1} \rightarrow Vt > 100$

$y_t < y_{t-1} \rightarrow Vt < 100$

$y_t = y_{t-1} \rightarrow Vt = 100.$“(Radman-Funarić, 2018, str. 131)

3. Jednakost građana

„Jednakost, političko načelo i društveni ideal izjednačenosti ljudi prema nekom relevantnom kriteriju ili mjerilu (društveni položaj, prava, dobra).
Razlikuju se: pravna (jednaka primjena pravnih normi na svakoga čovjeka), politička (jednako pravo svih punoljetnih državljana na sudjelovanje u vlasti), socijalna (jednakost mogućnosti uspjeha svakog pojedinca u natjecanju za položaj u društvu) i ekonomska jednakost (jednakost prihoda i bogatstva za sve pripadnike društva).“ (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, bez dat.)

Ideja nejednakosti ljudi se javila već u vrlo ranoj ljudskoj povijesti. Poznato je da su muškarci prevladavali u povijesti, dok se žene vrlo rijetko spominju kao nosioci napretka i velikih promjena.

3.1. Nastanak nejednakosti

J.J.Rousseau(1978.) u svojoj knjizi Rasprava o porijeklu i osnovama nejednakosti među ljudima – Društveni ugovor objašnjava nastanak nejednakosti među ljudima. Rousseau govori o prvim ljudima koji su bili vođeni urođenim nagonom koji im je osiguravao zadovoljavanje osnovnih potreba kao što su preživljavanje i razmnožavanje. O potrebi za održavanjem vrste, Rousseau govori kao o životinjskom činu nakon kojeg se žena i muškarac više nisu poznavali, a majka bi napustila dijete čim je ono bilo spremno za samostalno preživljavanje. Dakle, u počecima, ljudi se nisu razlikovali po spolu, već su svi bili jednakopravni u svojoj borbi za preživljavanjem.
„Takvo je bilo stanje čovjeka u začetku, takav je bio život jedne životinje, ograničene najprije na čiste osjete, koja se s mukom koristila darovima koje je nudila priroda, daleko od pomisli da išta od nje otrgne.“(J.J.Rousseau, 1978, str.51)
Rousseau(1978.) nadalje u svojoj knjizi govori o promjenama ljudi koje su se dogodile nakon suočavanja sa prirodnim preprekama(suše, krvoločne životinje, klima i sl.) gdje su se ljudi prilagođavali uvjetima i naučili se prelaziti preko prepreka. Razvojem razmišljanja, ljudi postaju svjesni jedni drugih te se na početku udružuju u čopore, a nakon toga, razvijanjem vještina, ljudi su počeli graditi prve nastambe i grupirati se za život u njima kao obitelj. Tim načinom života, gdje su se razvijale prve manje zajednice između muškaraca i žena te njihove djece, ljudi su počeli osjećati dublje osjećaje kao što je ljubav. Kako navodi Rousseau, tada se pojavljuju prve razlike među spolovima, muškarci su brinuli za hranu i sigurnost, dok su žene ostajale kod kuće te brinule o djeci i kolibama.

3.2. Prava žena kroz povijest

3.2.1. Prapovijest

Matotek(2010.) govori o važnosti žena u samim počecima čovječanstva, no iako su se u prapovijesti žene smatrale jednako vrijedne kao i muškarci, njihovom se radu i vještinama ne pridaje prevelikog značaja. Za vrijeme prapovijesti žene su bile sakupljačice hrane, sakupljale su biljke, bobice, jaja, male životinje kao na primjer guštere i sl. Nakon toga su sakupljenu hranu pretvarale u obroke, a osim obroka, razne ljekovite biljke su koristile u medicinske svrhe.

Također su se bavile izradom posuđa, odjeće te oruđa. Vodile su brigu o djeci i obitelji. Naglašena je važnost muškaraca u razvoju zajednice zbog komunikacije i organizacije za vrijeme lova. Iako ne toliko naglašena, uloga žena u razvoju zajednice nije ništa manje važna od uloge muškaraca. Žene su dijelile hranu sa ostalim članovima zajednice, vodile skrb o djeci te njegovale odnose sa drugim ženama u zajednici, što je također bio veliki korak prema razvoju ljudske zajednice kakvu danas poznajemo.

3.2.2. Stari vijek

Matotek(2010.) navodi kako se nakon otkrivanja načela razmnožavanja pojavljuje dominacija muškaraca. Do tada su se žene smatrale božanstvom jer se smatralo da jedino one mogu stvoriti novi život, no nakon otkrivanja načela razmnožavanja žene više nisu smatrane važnim za zajednicu te gube svaku društvenu ulogu, već se njihovom jedinom ulogom smatra rađanje djece. U staroj Grčkoj i Rimu žene nisu imale nikakva prava, njihov je položaj bio nešto bolji od ropskog, a muškarci su imali potpunu vlast nad njima. Jedina iznimka od ovog položaja žena je bila Sparta zbog svojeg ustroja kao vojničkog grada-države gdje su se muškarci spremali za rat dok su žene vodile kućanstva.
„Žene su smatrane pravno i poslovno nesposobne i stavljane su u kategoriju s robovima, strancima, maloumnicima i senilnim osobama.“(Matotek,2010.)

3.2.3. Srednji vijek

„U srednjem vijeku u Europi Crkva i svećenstvo ima veliku ulogu u životu ljudi. Katolička crkva, kao i ostale velike monoteističke religije, pripisuju ženama šutnju i pasivnu podložnost muškarcu. Ženama je oduzeto pravo izbora muža, uskraćivana im je sigurnost unutar braka (razvod je muška povlastica), isključene su iz javnih djelatnosti, proglašene manje vrijednima, postale vlasništvo muškaraca…“(Matotek,2010.)
Također, kako piše Matotek(2010.) ženama se objašnjavalo da su manje vrijedne od muškaraca pa su se tako morale i ponašati. Njihova je uloga i dalje bila samo briga za djecu i kućanstvo. Žene nisu imale pravo glasa, a u slučajevima kada se žene nisu htjele podređivati su bile kažnjavane(nošenjem tzv. „brnjica za jezičavke“ ili potapanjem u vodu ili mulj. Osim toga, ženama je bilo uskraćeno obrazovanje jer se ono smatralo svetim te je zbog toga pripadalo samo muškarcima. Iznimka od ovakvog položaja žena su bili samostani, redovnice su imale slobodu kretanja u javnosti te preuzimanjem odgovornosti, upravljale su različitim djelatnostima, bile su učiteljice, liječnice i sl.

3.2.4. Novi vijek

Iako su se žene u novom vijeku bavile mnogim poslovima koji su i danas poznatiji kao ženski poslovi(šivanje, tkanje, kuhanje, briga o vrtu i domaćim životinjama i sl.) njihov rad nigdje nije zabilježen ili naglašen. S obzirom da je žena pripadala mužu, sav njezin rad je također pripadao mužu zbog čega u spisima ne postoje zapisi o ženama i njihovom doprinosu. Iznimke od toga su na primjer udovice koje su nastavile sa radom obrta pokojnog muža.(Matotek,2010.)
Kada je otkriven Novi svijet i započinje iseljavanje, prepoznata je potreba za ženama jer se muškarci nisu mogli snaći kod pripreme hrane ili brige oko stoke, ali niti oko brige za same sebe zbog čega su djevojke iz Europe poslane u Novi svijet kako bi tamo bile ropkinje svojim muževima. Ponovno je primarna zadaća žena u kolonijama bila rađanje djece, ovoga puta zbog velike smrtnosti. Poslovne žene u kolonijama su poslovale prodajom svojeg tijela.(Matotek,2010.)

Industrijska revolucija u Europi je imala veliki utjecaj na život žena koje su bile osuđene na dvostruki rad(rad u tvornicama i kod kuće). Žene su u tvornicama radile jednako naporne poslove kao i muškarci, no za manje plaće, a osim toga smrtnost žena je zbog takvih poslova bila veća, a njihov životni vijek kraći. Doživljavale su svakodnevno psihičko ali i fizičko maltretiranje te seksualno napastovanje od strane svoji nadređenih. U gradovima se povećao i broj žena skitnica te žena samoubojica jer bi nakon smrti muževa ostale bez krova nad glavom.(Matotek,2010.)

3.2.5. Početak borbe za prava žena

Početak borbe za prava žena je Francuska revolucija 1789. godine. Kako objašnjava Matotek(2010.), ovo nije bilo prvo aktivno sudjelovanje žena u nekom pokretu, no ovo je bio prvi put da su žene javno zatražile određena prava. Godine 1791., glumica i spisateljica Olympe de Gouges, objavila je Deklaraciju o pravima žena i građanki.
„Prema čl. 1. te Deklaracije "Žena je rođena slobodna i ostaje jednaka muškarcu u svim pravima. Socijalne razlike mogu se opravdati samo blagostanjem zajednice."(Erent-Sunko,2010. str. 576)
„Ona traži pravo na obrazovanje i politička prava, jer smatra da neobrazovanost žena muškarcima pruža opravdanje da im uskrate politička prava i veće nadnice. Žene su jednake u pravima samo na stratištu pa trebaju imati pravo i da budu izabrane u parlament."(Matotek,2010.)

3.3. Borba za prava žena

3.3.1. 19. stoljeće

„Godine 1848. u Seneca Falls u SAD-u održan je prvi skup o ženskim pravima na kojem je donijeta Deklaracija o pravima i osjećajima (Declaration of Sentiments). Žene su u Deklaraciji tražile pravo raspolaganja svojom imovinom, starateljstvo nad djecom u slučaju razvoda, proširene mogućnosti razvoda braka, bolji pristup obrazovanju i mogućnost zaposlenja i naravno, pravo glasa."(Matotek, 2010.)
Po uzoru na Amerikanke, 60-ih godina 19.st. Europljanke započinju svoju borbu za prava čime dobivaju prava samo u općinama. Sredinom 19.st. pak Europljanke počinju upisivanja na medicinske fakultete, no tamo naravno nemaju isti model učenja kao i njihovi muški kolege pa moraju ulagati duplo više truda. Nakon završetka studija također nemaju ista prava kao i muškarci jer svoj posao liječnika mogu obavljati isključivo u partnerstvu sa muškim liječnikom.(Matotek, 2010.)
U drugoj polovici 19.st. osnovane su sufražetkinje, a osnovala ih je Lydia Becker, dok je najpoznatija predvodnica bila Emmeline Pankhurst koja je organizirala brojne demonstracije zbog čega je bila i više puta uhićivana.(Matotek, 2010.)
„Sufražetkinje (engl. suffragettes, prema lat. suffragium: crjepić kojim se glasovalo), pobornice legalnoga prava žena da glasuju na nacionalnim i lokalnim izborima, te ravnopravnosti žena i muškaraca u svim područjima javnoga i političkoga života. Naziv dolazi od engleske riječi suffrage: pravo glasa, iz čega se izvodi i naziv pokreta (sufražetski pokret, sufražizam). Sufražetkinje su smatrale kako je stjecanje prava glasa uvjet nestanka ostalih oblika diskriminacije žena i stjecanja prava na rad, vlasništvo, obrazovanje i dr."(Leksikografski zavod Miroslav Krleža, bez dat.)

3.3.2. Razdoblje Prvog svjetskog rata

Za vrijeme Prvog svjetskog rata su se stvari promijenile, naime dok su muškarci vodili ratove, žene su preuzele sve njihove poslove, vozile su automobile, upravljale novcem i plaćama, radile u tvornicama oružja te se slobodno kretale. Ipak, nakon što je rat završio muškarci se žele vratiti starom poretku zbog čega se potiču žene da se vrate kućama. Mnogi su naime smatrali kako domaćinstva pate ako žene muškarcima preuzimaju njihove poslove. Iako je Novi Zeland već 1893. godine dao ženama pravo glasa, neke od država su tu privilegiju tek poklonile ženama kao nagradu za trud nakon Prvog svjetskog rata(Velika Britanija, Poljska, Njemačka…). Bez obzira na njihovo pravo glasa, žene se i dalje diskriminiraju, a muškarci i dalje odlučuju o ženskom radu i njihovoj imovini.(Matotek, 2010.)
U SSSR-u između dva rata, zbog pomanjkanja radne snage nakon Prvog svjetskog rata se žene potiče, ali i prisiljava na rad u industriji. Godine 1926. se Zakonom o braku, obitelji i skrbništvu smanjuje važnost obitelji, pojednostavljuje razvod te se ženama daje pravo na pobačaj čime je SSSR prva država koja je legalizirala pobačaj. No početkom 30-ih godina zbog velikog mortaliteta se pobačaj zabranjuje, razvod otežava, a žene se potiču na što veći broj djece.(Matotek, 2010.)
U Njemačkoj su nakon Prvog svjetskog rata Weimarskim ustavom dali ženama pravo glasa, no dolaskom Hitlera na vlast ono se ukida. Ženama je ponovno glavni zadatak rađanje, a osim toga zabranjena im je upotreba kozmetičkih sredstava, nošenje strane odjeće, pušenje te dijete za mršavljenje.(Matotek, 2010.)

3.3.3. Žene i politički svijet

Žene su vrlo sporo ulazile u politički svijet. Prva žena koja se kandidirala za predsjednicu države bila je Victoria Woodhull u SAD-u 1872. godine. Njezina je kandidatura pak imala dva problema koja su se pojavila na putu do pobjede, prvi je problem taj što podršku od žena nije mogla dobiti jer žene tada još nisu imale pravo glasa, a drugi je što je niti nakon pobjede ne bi mogli proglasiti predsjednicom jer nije imala navršenih 35 godina što je uvjet za predsjednika SAD-a.(Matotek,2010.)
„Od druge polovice 20.st. sve više žena ulazi u politiku i na vodeće položaje u državama. Prva premijerka u povijesti je Sirimavo Bandaranaike, premijerka Šri Lanke od 1960.godine. Indira Ghandi 1966.g. postaje premijerka Indije, a 1979. Benazir Bhutto u Pakistanu, a Margaret Thatcher u Velikoj Britaniji. Prva predsjednica države u povijesti je Vigdis Finnbogadottir, predsjednica Islanda od 1980. godine.“(Matotek, 2010.)
„Kolinda Grabar-Kitarović, kao prva hrvatska predsjednica u povijesti hrvatske države, dužnost preuzima 15. veljače 2015. i obnaša mandat do 18. veljače 2020.“(predsjednik.hr, bez dat.)

3.4. Zakoni o pravima ljudi u EU

U Europskoj uniji se djelovanje politike vezane uz ljudska prava dijeli na dva glavna smjera. Jedan smjer koji je usko vezan uz Europsku uniju se odnosi na zaštitu ljudskih prava za građane EU-a. Drugi smjer se odnosi na promicanje ljudskih prava diljem svijeta.(europa.eu, bez.dat.)
U Europskoj uniji je donesena Povelja EU-a o temeljnim pravima. Njome se jamče temeljna prava građana EU-a. Prava objedinjena u Povelji su obvezujuća za sve institucije i tijela EU-a, a osim toga se primjenjuju i na nacionalne vlade kada provode pravo EU-a. Europsku uniju karakterizira velika predanost promicanju i zaštiti ljudskih prava diljem svijeta. Ljudska prava čine temelj odnosa Europske unije sa drugim zemljama.(europa.eu, bez. dat.)
„Politika EU-a obuhvaća:

- promicanje prava žena, djece, manjina i raseljenih osoba
- protivljenje smrtnoj kazni, mučenju, trgovanju ljudima i diskriminaciji
- zaštitu građanskih, političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava
- zaštitu ljudskih prava u aktivnom partnerstvu s partnerskim zemljama, međunarodnim i regionalnim organizacijama te skupinama i udrugama na svim razinama društva
- uključivanje klauzula o ljudskim pravima u sve sporazume o trgovini ili suradnji s trećim zemljama.“(europa.eu, bez dat.)

Sve države članice Europske unije imaju jednake vrijednosti u vidu poštivanja ljudskih prava i dostojanstva, zajedno s načelima slobode, demokracije, jednakosti i vladavine prava. Osim što se tim vrijednostima regulira djelovanje cijele Europske unije, njima se također i regulira djelovanje izvan granica Europske unije. To djelovanje se zasniva na Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, a upravo tom ugovoru je priložena i ranije spomenuta Povelja o temeljnim pravima. Povelja je u skladu s Europskom konvencijom o ljudskim pravima, no ona ne utvrđuje nikakva nova prava već je njezina zadaća okupljanje svih postojećih prava koja se nalaze u više različitih izvora.Temeljna ljudska prava u EU se dijele na nekoliko skupina, a to su: „Institucije, agencije i tijela“; „Povelja temeljnih prava“ koja se još sastoji od podskupine „Dostojanstvo“ i „Slobode“; „Jednakost“ koja se dijeli na podskupine „Diskriminacija i ravnopravnost muškaraca i žena“; „Rasizam i ksenofobija“; „Manjine“; „Prava djece“; „Prava starijih osoba“ te „Integracija osoba sa invaliditetom“; „Solidarnost“; „Prava građana“; „Pravda“.(eur-lex.europa.eu, bez. dat.)

4. Građani EU po obrazovanju

U Europskoj uniji se provodi projekt pod imenom Erasmus+(Transnacionalna partnerstva EU-a u područjima obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta).
„Ciljevi programa Erasmus+ jesu:

- omogućiti mladim ljudima stjecanje vještina i znanja u inozemstvu kako bi poboljšali njihovu zapošljivost;
- poboljšati kvalitetu podučavanja, izvrsnost u inovacijama ustanova za obrazovanje i osposobljavanje;
- doprinijeti nastojanjima politika država članica u moderniziranju sustava obrazovanja i strukovnog osposobljavanja;
- povećati međunarodnu dimenziju obrazovanja i osposobljavanja osobito suradnjom između ustanova EU-a i ustanova zemalja partnera u području visokog obrazovanja i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (VET);
- poboljšati podučavanje i učenje jezika;
- promicati izvrsnost u aktivnostima podučavanja i istraživanja u području europske integracije među akademicima, učenicima i građanima;
- podržati organizacije aktivne u lokalnom sportu (uglavnom javna tijela i klubovi) kako bi iskoristile potencijal sporta u promicanju socijalne uključenosti i suočile se s problemima dopinga, namještanja utakmica, rasizma i netolerancije.“(eur-lex.europa.eu, bez. dat.)

4.1. Stanovništvo prema stupnju obrazovanja, spolu i dobi

U ovom će se dijelu obraditi stanovništvo po stupnju obrazovanja prema spolu i dobi. Prvo slijedi usporedba stanovništva po stupnju obrazovanja općenito, nakon toga usporedba po stupnju obrazovanja prema spolu i dobi te na kraju slijedi sveukupna usporedba za 2017., 2018. i 2019. godinu pomoću verižnih indeksa.

U tablicama 4.1, 4.3. te 4.5 su prikazani građani EU te građani Hrvatske sa razinama obrazovanja od 0 do 2, odnosno manje od osnovnog, osnovno i niže srednje obrazovanje u postocima. U tablicama 4.2, 4.4, te 4.6 su prikazani građani Europske unije i građani Hrvatske sa višim srednjoškolskim, post sekundarnim i ne tercijarnim te tercijarnim obrazovanjem(razina 3-8) u postocima. U tablicama su građani podijeljeni prema dobnim skupinama, a za svaku dobnu skupinu su prikazani svi građani pripadnici te skupine, a osim toga su još podijeljeni prema spolu. Odabrane su 2017., 2018. i 2019. godina kako bi se vidjelo kako se u posljednje 3 godine mijenjaju stope građana u određenoj skupini prema stupnju obrazovanja, odnosno postoji li napredak u obrazovanju građana EU i građana Hrvatske u posljednje 3 godine. Uvjet pod kojim bi se zaključilo da se radi o napretku je smanjenje postotka građana sa nižim razinama obrazovanja, a povećanje postotka građana sa višim razinama obrazovanja.

Godine 2017. je postotak građana EU sa nižim razinama obrazovanja u dobnoj skupini od 15 do 64 godina bio 26%, naredne 2018. godine se postotak takvih građana smanjio za 0,5% te je iznosio 25,5%. U 2019. godini se postotak takvih građana smanjio za 0,6% s obzirom na prethodnu 2018. godinu te je iznosio 24,9%. Postotak građana sa višim razinama obrazovanja se kroz godine povećavao u skladu sa smanjenjem postotka građana sa nižim razinama obrazovanja. Možemo vidjeti kako je uvjet napretka zadovoljen, odnosno da se kroz godine smanjuje broj građana sa nižim razinama obrazovanja, odnosno da se povećava broj građana sa višim razinama obrazovanja. Ovaj je uvjet također zadovoljen i u Hrvatskoj. Ako usporedimo građane EU prema spolu i stupnju obrazovanja, možemo zaključiti kako se kroz godine smanjuje postotak muškaraca sa nižim razinama obrazovanja, ali isto tako i broj žena sa nižim razinama obrazovanja, odnosno da se postotak kod viših razina obrazovanja povećava. Kod muškaraca se tako postotak u 2018. godini smanjio za 0,3% s obzirom na 2017., a u 2019. se smanjio za 0,5% s obzirom na prethodnu 2018. godinu. Kod žena se pak postotak kontinuirano smanjivao svake godine za 0,7%. Također, ako usporedimo postotke muškaraca i žena, možemo vidjeti da je svake godine veći postotak muškaraca sa nižim razinama obrazovanja nego žena. Postotak muškaraca, građana EU sa nižim razinama obrazovanja je 2019. godine bio 25,8%, a postotak takvih žena je bio 24%, odnosno 2019. godine ima 1,8% više muškaraca sa nižim razinama obrazovanja nego takvih žena.

I dok prosjek Europske unije pokazuje povoljniji položaj žena s obzirom na stupanj obrazovanja, u Hrvatskoj je situacija drugačija. Naime, u Hrvatskoj postoji veći postotak žena sa nižim razinama obrazovanja nego takvih muškaraca i to 3,6% više žena, građanki Republike Hrvatske sa nižim razinama obrazovanja nego takvih muškaraca.

Kod usporedbe građana EU i građana Hrvatske prema dobnoj skupini, možemo vidjeti da starije dobne skupine imaju veći postotak građana sa nižim razinama obrazovanja, odnosno da je veći postotak građana mlađe dobne skupine sa višim razinama obrazovanja. U Europskoj uniji postotak građana sa nižim razinama obrazovanja raste kod građana u dobnim skupinama starijim od 34 godine u odnosu na mlađe dobne skupine, dok u Hrvatskoj postotak građana sa nižim razinama obrazovanja raste u dobnim skupinama kod građana starijih od 24 godine u odnosu na mlađe dobne skupine.

Tablica 4.1: Manje od osnovnog, osnovno i niže srednje obrazovanje(razina 0-2) u postocima za 2017. godinu(lijevo)

Starost	Spol	Zemlje	
		EU(28 članica)	Hrvatska
15-64	Ukupno	26	19,9
	Muškarci	26,6	18,1
	Žene	25,4	21,7
20-24	Ukupno	16,7	3,7
	Muškarci	19,1	4,1
	Žene	14,1	3,3
25-34	Ukupno	16,2	5,8
	Muškarci	18	6,7
	Žene	14,4	4,9
35-44	Ukupno	19	11,8
	Muškarci	20,6	11,5
	Žene	17,5	12,2
45-54	Ukupno	24,3	19,1
	Muškarci	24,5	17,5
	Žene	24	20,6
55-64	Ukupno	30,1	27
	Muškarci	27,6	20,3
	Žene	32,5	33,3

Tablica 4.2: Više srednjoškolsko, post sekundarno i ne tercijarno te tercijarno obrazovanje(razina 3-8) u postocima za 2017. godinu(desno)

Starost	Spol	Zemlje	
		EU(28 članica)	Hrvatska
15-64	Ukupno	74	80,1
	Muškarci	73,4	81,9
	Žene	74,6	78,3
20-24	Ukupno	83,3	96,3
	Muškarci	80,9	95,9
	Žene	85,9	96,7
25-34	Ukupno	83,8	94,2
	Muškarci	82	93,3
	Žene	85,6	95,1
35-44	Ukupno	81	88,2
	Muškarci	79,4	88,5
	Žene	82,5	87,8
45-54	Ukupno	75,7	80,9
	Muškarci	75,5	82,5
	Žene	76	79,4
55-64	Ukupno	69,9	73
	Muškarci	72,4	79,7
	Žene	67,5	66,7

Tablica 4.3: Manje od osnovnog, osnovno i niže srednje obrazovanje(razina 0-2) u postocima za 2018. godinu(lijevo)

Starost	Spol	Zemlje	
		EU(28 članica)	Hrvatska
15-64	Ukupno	25,5	18,7
	Muškarci	26,3	17,2
	Žene	24,7	20,2
20-24	Ukupno	16,4	3,8
	Muškarci	18,9	3,4
	Žene	13,8	4,1
25-34	Ukupno	15,7	5,1
	Muškarci	17,5	5,7
	Žene	13,9	4,5
35-44	Ukupno	18,4	10,1
	Muškarci	20,1	10,4
	Žene	16,8	9,8
45-54	Ukupno	23,6	17,6
	Muškarci	24	16
	Žene	23,1	19,2
55-64	Ukupno	29,5	25,2
	Muškarci	27,5	19,4
	Žene	31,3	30,7

Tablica 4.4: Više srednjoškolsko, post sekundarno i ne tercijarno te tercijarno obrazovanje(razina 3-8) u postocima za 2018. godinu(desno)

Starost	Spol	Zemlje	
		EU(28 članica)	Hrvatska
15-64	Ukupno	74,5	81,3
	Muškarci	73,7	82,8
	Žene	75,3	79,8
20-24	Ukupno	83,6	96,2
	Muškarci	81,1	96,6
	Žene	86,2	95,9
25-34	Ukupno	84,3	94,9
	Muškarci	82,5	94,3
	Žene	86,1	95,5
35-44	Ukupno	81,6	89,9
	Muškarci	79,9	89,6
	Žene	83,2	90,2
45-54	Ukupno	76,4	82,4
	Muškarci	76	84
	Žene	76,9	80,8
55-64	Ukupno	70,5	74,8
	Muškarci	72,5	80,6
	Žene	68,7	69,3

Tablica 4.5: Manje od osnovnog, osnovno i niže srednje obrazovanje(razina 0-2) u postocima za 2019. godinu(lijevo)

Starost	Spol	Zemlje	
		EU(28 članica)	Hrvatska
15-64	Ukupno	24,9	18,1
	Muškarci	25,8	16,3
	Žene	24	19,9
20-24	Ukupno	16,1	2,7
	Muškarci	18,6	2,5
	Žene	13,6	2,9
25-34	Ukupno	15,3	4,4
	Muškarci	16,9	4,6
	Žene	13,6	4,3
35-44	Ukupno	17,8	8,4
	Muškarci	19,5	8,4
	Žene	16,1	8,3
45-54	Ukupno	22,9	17,1
	Muškarci	23,7	14,5
	Žene	22,2	19,6
55-64	Ukupno	28,6	25,5
	Muškarci	26,9	19,6
	Žene	30,2	31

Tablica 4.6: Više srednjoškolsko, post sekundarno i ne tercijarno te tercijarno obrazovanje(razina 3-8) u postocima za 2019. godinu(desno)

Starost	Spol	Zemlje	
		EU(28 članica)	Hrvatska
15-64	Ukupno	75,1	81,9
	Muškarci	74,2	83,7
	Žene	76	80,1
20-24	Ukupno	83,9	97,3
	Muškarci	81,4	97,5
	Žene	86,4	97,1
25-34	Ukupno	84,7	95,6
	Muškarci	83,1	95,4
	Žene	86,4	95,7
35-44	Ukupno	82,2	91,6
	Muškarci	80,5	91,6
	Žene	83,9	91,7
45-54	Ukupno	77,1	82,9
	Muškarci	76,3	85,5
	Žene	77,8	80,4
55-64	Ukupno	71,4	74,5
	Muškarci	73,1	80,4
	Žene	69,8	69

4.1.1. Usporedba prema stupnju obrazovanja

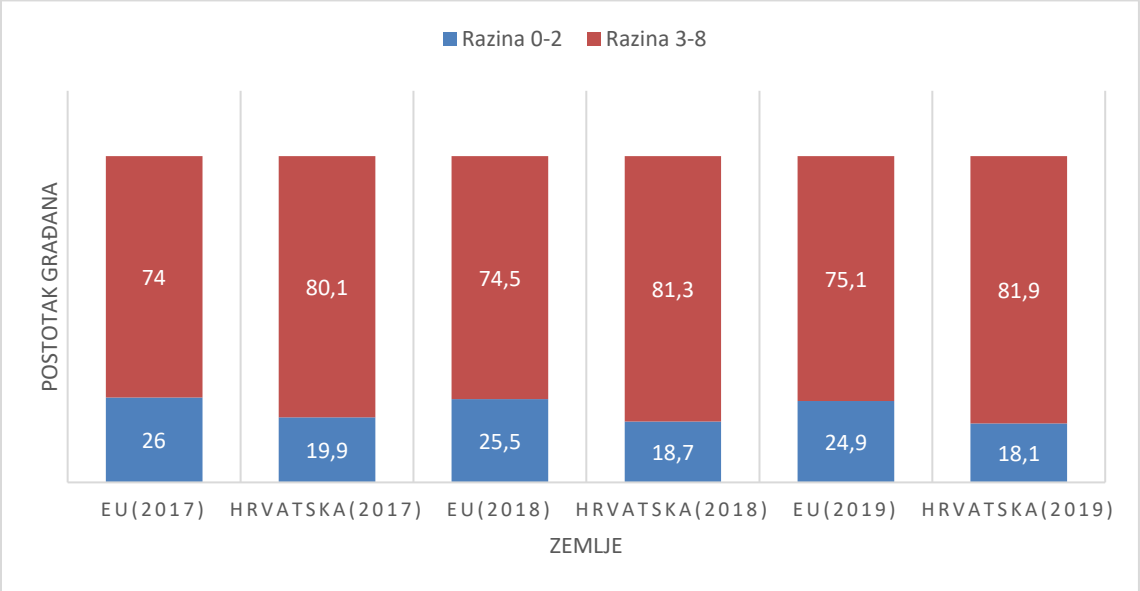

Slika 1: Građani (15-64 godina) prema stupnju obrazovanja(u %)

Na slici 1 se vidi da je postotak građana sa stupnjem obrazovanja na razinama 0-2 mnogo manji od postotka građana sa stupnjem obrazovanja na razinama 3-8. Također je vidljivo, iako vrlo mali postotak, da postoji pozitivan trend smanjenja građana sa nižim razinama obrazovanja(0-2) kroz godine, odnosno da se povećava broj građana sa višim razinama obrazovanja. Republika Hrvatska ima nešto veći postotak od prosjeka EU, odnosno na primjeru 2019. godine, Hrvatska ima 6,8% više građana sa višim obrazovanjem od prosjeka EU.

4.1.2. Usporedba prema spolu

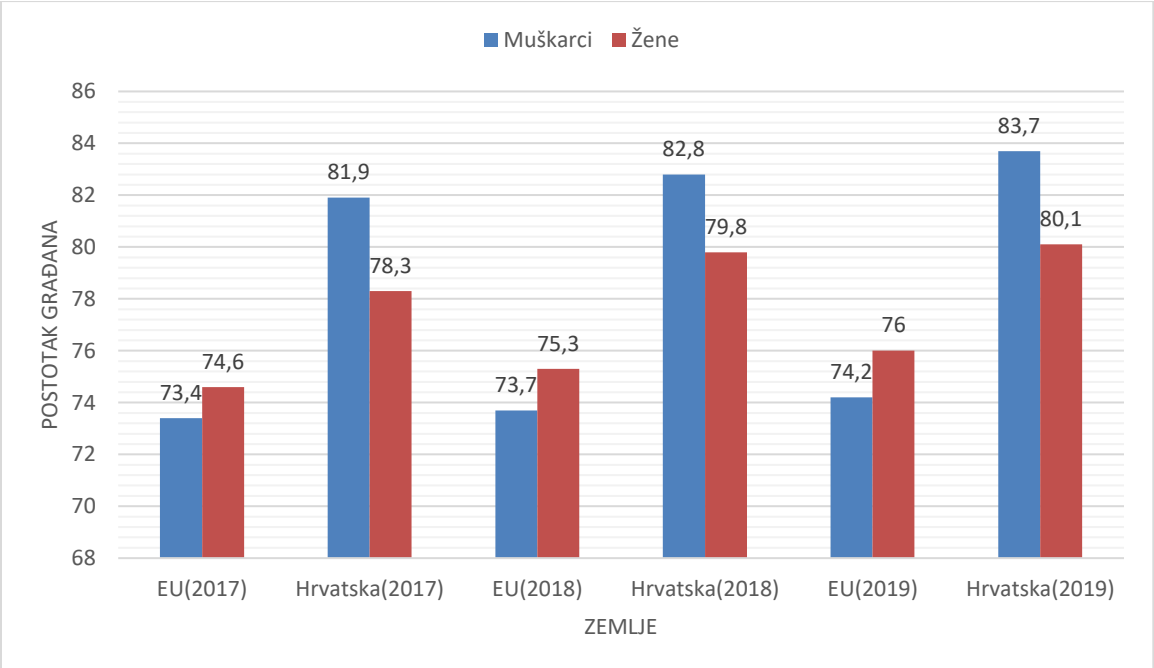

Slika 2: Usporedba građana sa višim razinama obrazovanja(3-8) po spolu(u %)

Za usporedbu građana po spolu odabrani su građani sa višim razinama obrazovanja. Na slici 2 možemo vidjeti da u EU postoji više visokoobrazovanih žena nego muškaraca te da se kroz godine povećava broj visokoobrazovanih muškaraca, ali isto tako i broj visokoobrazovanih žena. Za razliku od prosjeka EU, u Republici Hrvatskoj je situacija nešto drugačija, pa je postotak visokoobrazovanih muškaraca veći od postotka visokoobrazovanih žena. Godine 2019. je postotak visokoobrazovanih muškaraca u prosjeku EU za 1,8% manji od postotka visokoobrazovanih žena, dok je 2019. godine postotak visokoobrazovanih muškaraca u Republici Hrvatskoj za 3,6% veći od postotka visokoobrazovanih žena.

4.1.3. Usporedba prema starosti

Za usporedbu prema starosti upotrijebljeni su podaci iz 2019. godine.

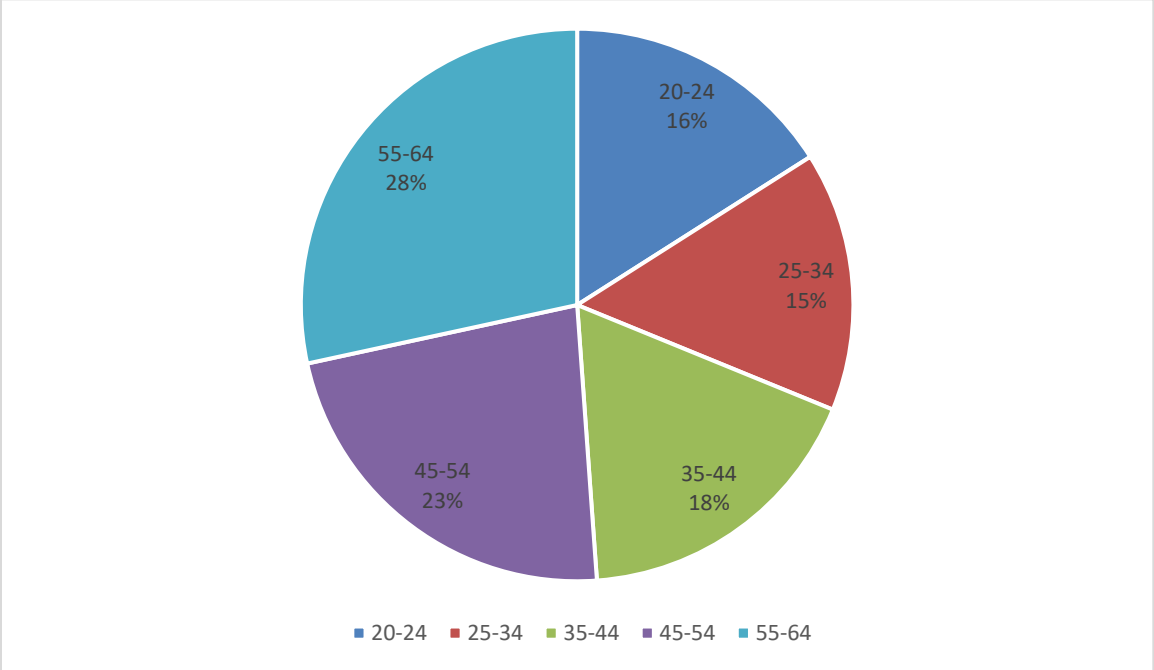

Slika 3: Građani EU sa nižim razinama obrazovanja(0-2) po starosti(u %)

Kao što je prikazano na slici 3, najveći broj osoba sa nižim razinama obrazovanja u prosjeku EU pripada najstarijoj dobnoj skupini, odnosno građanima u životnoj dobi od 55-64 godina. Ovaj se podatak može objasniti nekadašnjim stilom života građana, kada se obrazovanju nije pridavalo velikog značaja, već su ljudi vrlo rano započinjali sa radom. Kako se smanjuje dob građana, tako se smanjuje i postotak nisko obrazovanih sve do građana u životnoj dobi od 20 do 24 godina. Kao što možemo vidjeti, u toj dobnoj skupini postoji 1% više nisko obrazovanih nego u dobnoj skupini od 25 do 34 godina.

4.2. Visokoobrazovani građani

Kako navode Obadić i Porić(2008), razina obrazovanja građana pruža naznaku o vještinama i znanju dostupnom u Europskoj uniji. Postoje dokazi o vrlo bliskim odnosima između razine obrazovanja osobe i njezinog sudjelovanja na tržištu rada. Upravo zbog toga je jedan od glavnih izazova Europske unije poboljšati obrazovanje građana. Kako bi Europska unija bila što bolja u ekonomiji, mora povećati broj visokoobrazovanih građana jer su oni potrebni za funkcioniranje napredne ekonomije. No, naglasak u napredovanju Europske unije u znanju i vještinama ne bi trebao biti samo na završavanje viših razina obrazovanja, već na cjeloživotno učenje osoba. Time se jedino može jamčiti da će Europska unija postati najbolja u suvremenoj ekonomiji, ali i da će građani imati bolji status na tržištu rada i u socijalnoj okolini.

Tablica 4.7: Broj diplomiranih žena na 100 muškaraca

GEO	Žena na 100 muškaraca
Latvija	207,7
Estonija	204,1
Poljska	193,9
Slovačka	177,8
Mađarska	177,4
Litva	176,8
Češka	164,5
Švedska	160,3
Finska	156,3
Italija	155,8
Bugarska	155,3
Portugal	153,2
Cipar	152,2
Slovenija	151,7
Rumunjska	148,6
Belgija	145,7
Hrvatska	145,6
Grčka	144,2
Luksemburg	137,8
Danska	136,1
Malta	134,9
Nizozemska	130
Francuska	128,2
Španjolska	128,1
Njemačka	122,4
Austrija	122,2
Irska	120

Najnoviji podaci na Eurostatu za visokoobrazovane građane se odnose na 2012. godinu. U tablici su prikazane države koje su članice Europske unije u 2020.godini, njih 27.

Tablica 4.7 sadrži podatke o broju žena koje su diplomirale na 100 muškaraca prema državama.

Možemo vidjeti da je najviše žena na 100 muškaraca diplomiralo u Latviji, njih 207,7.Odmah iza Latvije je Estonija sa 3 žene manje od Latvije, odnosno sa 204,1 žena na 100 muškaraca. I dok Latvija i Estonija imaju dupli broj diplomiranih žena na 100 muškaraca, ostale države imaju manje od 200 diplomiranih žena na 100 muškaraca. Najmanje žena na 100 muškaraca koje su diplomirale ima Irska, 120 žena na 100 muškaraca, no bez obzira na mnogo manji broj od države na prvom mjestu, možemo vidjeti da nijedna država nema 100 ili manje diplomiranih žena na 100 muškaraca.

Hrvatska je sa svojih 145,6 diplomiranih žena na 100 muškaraca zauzela 17. mjesto na ljestvici. Susjedne države, članice EU su zauzela viša mjesta na ljestvici i to redom Mađarska na 5. mjestu, Italija na 10. mjestu te Slovenija na 14. mjestu.

5. Građani EU na tržištu radne snage

5.1. Zaposlenost i aktivna populacija

„Radna snaga ili aktivno stanovništvo sastoji se od zaposlenih osoba (koje se bave nekim aktivnim zanimanjem i osoba koje rade u poljoprivredi) i nezaposlenih osoba (prijavljenih zavodima za zapošljavanje, osoba na odsluženju vojnog roka ili na izdržavanju kazne koje su prije bile ekonomski aktivne), razvrstanih prema ekonomskoj aktivnosti.“(Bejaković, 2003, str. 659)
U Hrvatskoj, pravo na starosnu mirovinu stječe se sa 65 godina životna i 15 godina mirovinskog staža, dok u prijelaznom razdoblju od 2020. do 2029. žene imaju nešto povoljnije uvjete.(mirovinsko.hr, bez.dat.)
U nastavku će se prikazati zaposleno stanovništvo te aktivna populacija za EU(28. članica) i Hrvatsku u razdoblju od 2017. do 2019. godine. Podaci se odnose na stanovništvo u dobnoj skupini od 15 do 64 godine te će biti prikazana usporedba po spolu i promjene kroz godine pomoću verižnih indeksa(Vt).

5.1.1. Zaposlenost i aktivna populacija u EU (28 članica)

Tablica 5.1: Zaposlenost građana EU(u 000) te verižni indeksi

	Spol			Vt		
Godina	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
2017.	221328	119175	102153	-	-	-
2018.	223725	120377	103347	101,08	101,01	101,17
2019.	225690	121246	104445	100,88	100,72	101,06

U 2018. godini postoji porast zaposlenih osoba s obzirom na prethodnu 2017. godinu te porast zaposlenih u 2019. godini s obzirom na prethodnu 2018. godinu. U 2018. godini imamo porast zaposlenosti sveukupnog stanovništva za 1,08% s obzirom na prethodnu 2017. godinu, odnosno porast muških zaposlenih osoba za 1,01% te porast ženskih zaposlenih osoba za 1,17%. U 2019. godini imamo nešto manji porast zaposlenih osoba s obzirom na prethodnu 2018.godinu i to 0.88% više zaposlenog sveukupnog stanovništva, 0,72% više zaposlenih muškaraca te 1,06% više zaposlenih ženskih osoba.

Tablica 5.2:Aktivna populacija građana EU(u 000) te verižni indeksi

	Spol			Vt		
Godina	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
2017.	239843	128875	110969	-	-	-
2018.	240339	129033	111306	100,21	100,12	100,30
2019.	241083	129227	111856	100,31	100,15	100,49

U 2018. godini postoji mali porast aktivne populacije građana EU s obzirom na prethodnu 2017. godinu te mali porast u 2019. godini s obzirom na prethodnu 2018. godinu. U 2018. godini postoji porast aktivne populacije za 0,21% s obzirom na prethodnu 2017. godinu, odnosno 0,12% više aktivne muške populacije te 0,30% više aktivne ženske populacije. U 2019. godini pak imamo 0,31% više aktivne populacije nego u prethodnoj 2018. godini, odnosno 0,15% više muške aktivne populacije i 0,49% više aktivne ženske populacije.

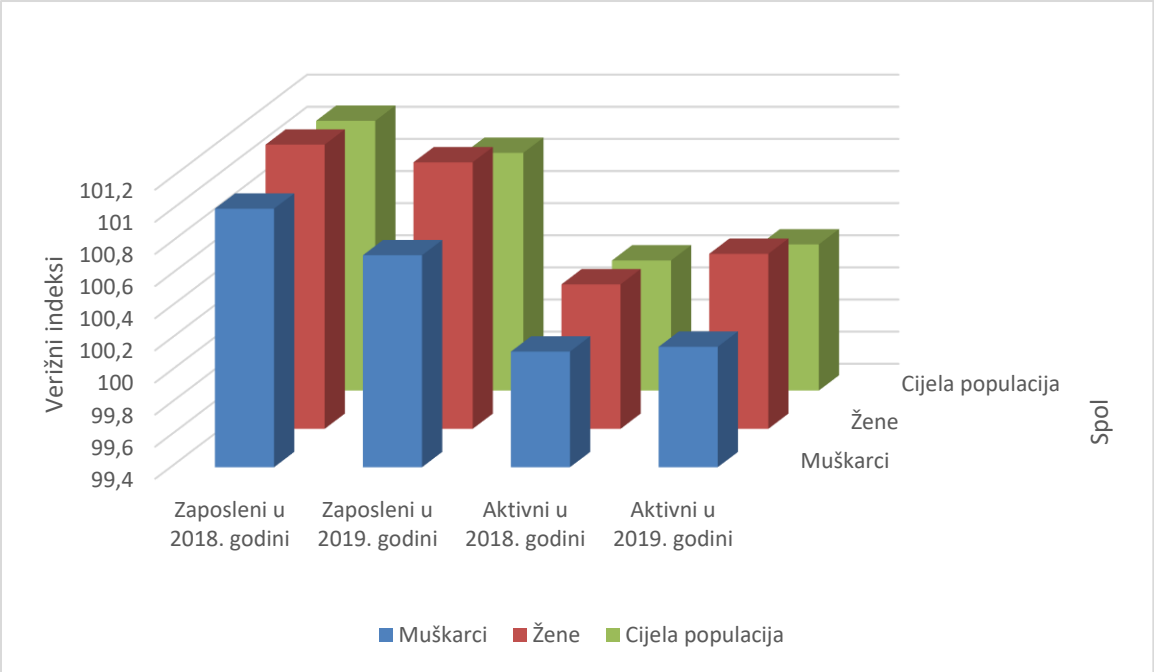

Slika 4: Verižni indeksi zaposlenosti i aktivne populacije u EU

5.1.2. Zaposlenost i aktivna populacija u Hrvatskoj

Tablica 5.3: Zaposlenost građana Republike Hrvatske(u 000) i verižni indeksi

	Spol			Vt		
Godina	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
2017.	1603	868	735	-	-	-
2018.	1630	879	751	101,68	101,27	102,18
2019.	1650	891	758	101,23	101,37	100,93

Postoji mali porast zaposlenih u Hrvatskoj u 2018. godini i u 2019. godini s obzirom na njihove prethodne godine. U 2018. godini postoji porast od 1,68% zaposlene populacije s obzirom na prethodnu 2017. godinu; 1,27% više zaposlenih muškaraca i 2,18% više zaposlenih žena. U 2019. godini postoji porast od 1,23% kod zaposlene populacije s obzirom na prethodnu 2018. godinu; 1,37% više zaposlenih muškaraca te 0,93% više zaposlenih žena. U 2018. godini je veći porast zaposlenih žena, dok je u 2019. godini veći porast zaposlenih muškaraca.

Tablica 5.4: Aktivni građani Republike Hrvatske(u 000) i verižni indeksi

	Spol			Vt		
Godina	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
2017.	1807	973	835	-	-	-
2018.	1783	953	829	98,67	97,94	99,28
2019.	1768	951	818	99,16	99,79	98,67

U odnosu na porast zaposlene populacije, kod aktivnosti možemo vidjeti smanjenje aktivne populacije u 2018. i u 2019. godini s obzirom na njihove prethodne godine u Hrvatskoj. U 2018. godini imamo 1,33% manje aktivne populacije nego u prethodnoj 2017. godini; 2,03% manje aktivnih muškaraca i 0,72% manje aktivnih žena nego u prethodnoj 2017. godini. U 2019. godini imamo 0,84% manje aktivne populacije nego u prethodnoj 2018. godini; 0,21% manje

aktivnih muškaraca i 1,33% manje aktivnih žena. Dok je u 2018. godini veće smanjenje aktivnih muškarca s obzirom na prethodnu godinu, u 2019. godini imamo veće smanjenje aktivnih žena nego u prethodnoj godini.

5.2. Dugoročno nezaposleni građani EU i Hrvatske

„Nezaposlenost je stanje u kojemu se dio radno sposobnih članova društva ne može zaposliti primjereno svojim sposobnostima i kvalifikacijama, uz uobičajenu plaču.“(Bejaković, bez. dat.) Dugotrajna nezaposlenost se odnosi na osobe koje su dulje razdoblje nezaposlene.

Tablica 5.5:Dugotrajna nezaposlenost građana EU(u 000) i verižni indeksi

	Spol			Vt		
Godina	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
2017.	8090	4264	3826	-	-	-
2018.	6969	3630	3340	86,14	85,13	87,30
2019.	6012	3101	2911	86,27	85,43	87,16

Postoji smanjenje dugotrajno nezaposlenih građana EU u 2018. godini za 13,86% s obzirom na prethodnu 2017. godinu te također i u 2019. godini postoji smanjenje za 13,73% s obzirom na prethodnu 2018. godinu. U 2018. godini se smanjuje nezaposlenost muškaraca građana EU za 14,87% dok se nezaposlenost žena građanki EU smanjuje za 12,7% s obzirom na 2017. godinu. U 2019. se pak godini nezaposlenost muškaraca građana EU smanjuje za 14,57%, a nezaposlenost žena građanki EU za 12,84% s obzirom na prethodnu 2018. godinu.

Tablica 5.6: Dugotrajna nezaposlenost građana Republike Hrvatske(u 000) i verižni indeksi

	Spol			Vt		
Godina	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
2017.	81	44	38	-	-	-
2018.	59	29	31	72,84	65,91	81,58
2019.	41	22	19	69,49	75,86	61,29

U Hrvatskoj se dugotrajna nezaposlenost također smanjuje i to za 27,16% u 2018. godini s obzirom na 2017. godinu te za 30,51% u 2019. godini s obzirom na 2018. godinu. Dugotrajna nezaposlenost muškaraca građana Republike Hrvatske se smanjuje za 34,09% u 2018. godini s obzirom na prethodnu godinu te za 24,14% u 2019. godini s obzirom na 2018. godinu. U 2018. godini se dugotrajna nezaposlenost žena građanki Republike Hrvatske smanjuje za 18,42% s obzirom na prethodnu godinu te za 38,71% u 2019. godini s obzirom na 2018. godinu.

6. Prihodi i socijalna uključenost građana EU

Poznato je da su prihodi jedna od težih stvari za regulirati kako bi se svim građanima omogućila jednakost bez obzira na dob a ponajviše na spol. Isto tako su prihodi bitni kako građani ne bi bili u opasnosti od siromaštva ili socijalne isključenosti što može bitno oštetiti građane na više razina kao na primjer psihičko stanje građana, ali i cjelokupnu sliku neke države.
„Apsolutno siromaštvo pokazuje postotak stanovništva koji živi ispod određenog iznosa raspoloživog dohotka. Taj je određeni iznos granica siromaštva.“(Bejaković, 2004, str. 77)

„Socijalna isključenost višedimenzionalni je proces koji slabi povezanost pojedinca i zajednice. Te veze mogu biti ekonomske, političke, sociokulturne te prostorne. Što je više obilježja po kojima je osoba isključena, to ona postaje ranjivija. Obilježja isključenosti vezana su uz pristup tržištu rada, najosnovnijim uslugama i socijalnoj mreži. Ovisno o cjelokupnom ekonomskom razvoju, osobe mogu biti isključene iz dobara i usluga, iz tržišta rada i iz ljudskih prava.“(Bejaković, 2004, str. 77)
Dakle, možemo vidjeti kako na siromaštvo ili socijalnu isključenost utječe više faktora.

6.1. Razlika u plaćama po spolu

U ovom dijelu će se prikazati razlike u plaćama po spolu pomoću tablica i grafikona.

Tablica 6.1: Razlika u plaćama u industriji, građevinarstvu i uslužnim djelatnostima(u %)

GEO/Godina	2016.	2017.	2018.
EU(28.članica)	16,3	16	15,7
Hrvatska	11,1	11,6	10,5

U tablici 6.1 se nalaze podaci o razlikama u plaći po spolu za industriju, građevinarstvo i uslužne djelatnosti izraženi u postocima. Podaci se odnose na 2016., 2017. i 2018. godinu za građane EU i Hrvatsku. Možemo vidjeti da su razlike u plaćama značajne te da je Hrvatska u svim godinama sa manjim postocima od EU ispod njezinog prosjeka. U EU se razlika u plaćama kontinuirano smanjuje kroz godine za 0,3%, dok se u Hrvatskoj razlika u 2017. povećala za 0,4% s obzirom na prethodnu godinu, a sljedeće 2018. godine se smanjila za 1,1% s obzirom na prethodnu 2017. godinu, odnosno za 0,6% s obzirom na 2016. godinu.

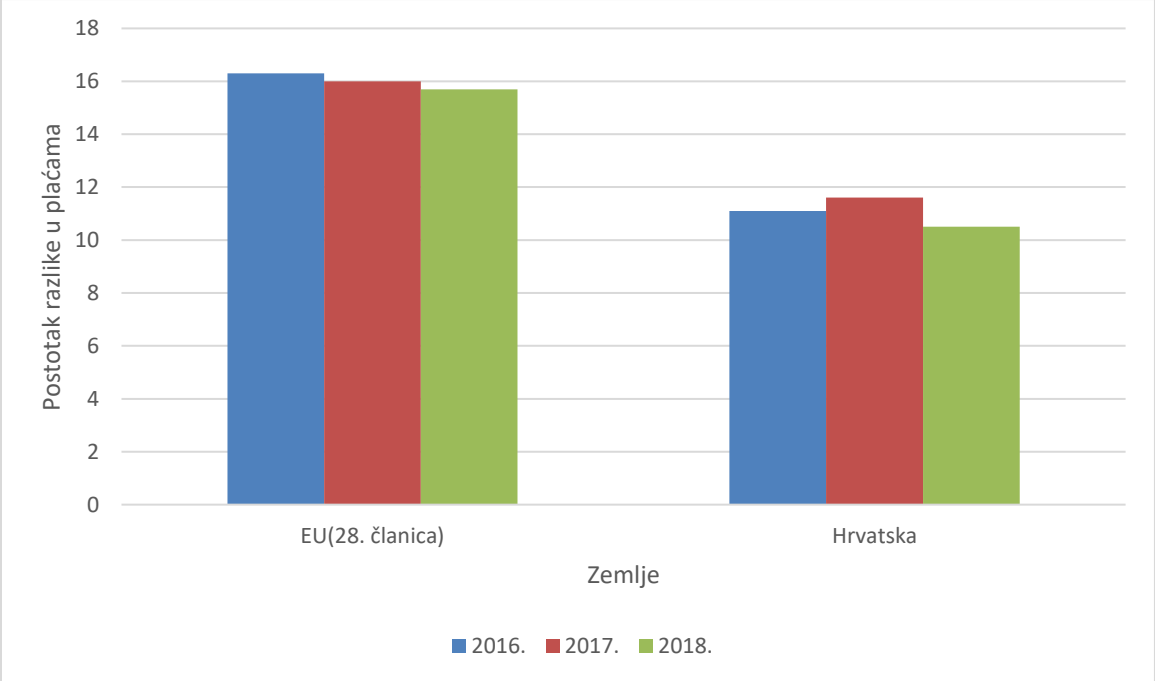

Slika 5: Razlika u plaćama u industriji, građevinarstvu i uslužnim djelatnostima

Tablica 6.2: Razlika u plaćama u poslovnoj ekonomiji(u %)

GEO/Godina	2016.	2017.	2018.
Mađarska	14	13,8	11,7
Hrvatska	11,1	12,5	12,8
Slovenija	8,9	9,2	9,8

U tablici 6.2 su prikazani podaci o razlikama u plaći za poslovnu ekonomiju izraženi u postocima za Hrvatsku te državama susjedima na kopnu koje su dio EU, odnosno za Sloveniju i Mađarsku.

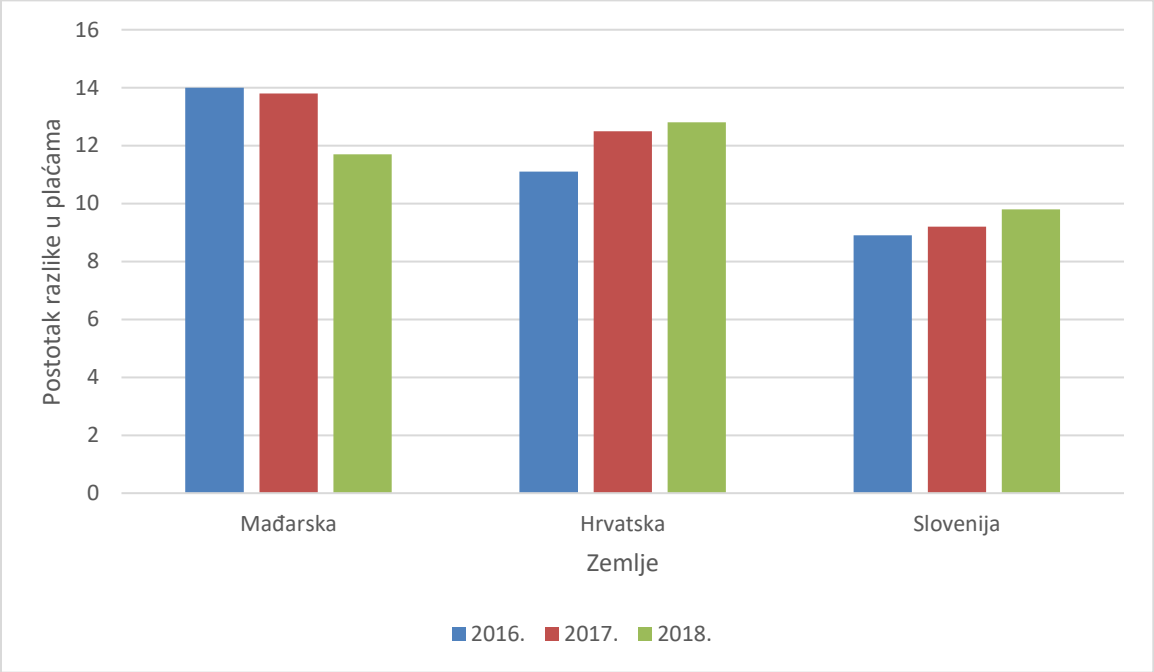

Slika 6: Razlika u plaćama u poslovnoj ekonomiji

Na slici 6 možemo vidjeti da najveće razlike u plaćama za 2016. i 2017. godinu ima Mađarska, zatim Hrvatska, dok najmanju ima Slovenija. No u Mađarskoj se ta razlika kroz sve tri godine smanjuje, dok u Hrvatskoj i Sloveniji ta razlika kroz godine raste pa tako u 2018. godini najveću razliku u plaćama ima Hrvatska, zatim Mađarska, a najmanju razliku ima i dalje Slovenija. Pa je tako u 2018. godini razlika u Mađarskoj za 1,1% manja nego ona u Hrvatskoj, a u Sloveniji je ta razlika 3% manja nego u Hrvatskoj.

6.2. Građani kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost

Tablica 6.3: Građani kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost po spolu(u 000) te verižni indeksi(Vt) za 2019. godinu

Geo/Spol	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno(Vt)	Muškarci(Vt)	Žene(Vt)
Bugarska	2279	1037	1242	98,44	98,01	98,80
Češka	1306	533	773	103,32	104,10	102,79
Danska	939	474	465	96,50	97,33	95,67
Estonija	318	136	182	100	101,49	98,91
Grčka	3162	1498	1664	94,41	94,63	94,22
Španjolska	11765	5610	6155	97,65	98,45	96,94
Hrvatska	928	426	501	92,06	91,81	92,09
Cipar	194	90	104	94,17	92,78	95,41
Latvija	518	214	304	95,39	97,27	94,40
Mađarska	1808	826	983	95,81	95,60	96,08
Malta	97	47	51	108,98	114,63	108,51
Nizozemska	2817	1371	1446	99,43	100	98,97
Austrija	1472	662	810	97,35	95,80	98,66
Poljska	6691	3144	3547	95,91	95,73	96,07
Rumunjska	6073	2879	3195	95,48	97,06	94,13
Slovenija	293	134	159	89,87	88,15	91,37
Finska	849	411	438	94,96	94,70	95,21
Švedska	1919	922	996	105,32	108,98	102,04

U tablici 6.3 su prikazani podaci dostupni za 2019. godinu o broju građana kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost izražen u tisućama, a podaci nisu određeni po godinama života građana već se promatra cjelokupna populacija bez obzira na dob. Verižni indeksi izračunati za 2019. godinu pokazuju da samo 3 države(Češka 3,32%, Malta 8,98% i 5,32%) bilježe porast građana kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost u odnosu na prethodnu 2018. godinu. Jedna država ne bilježi promjene(Estonija). Ostale države iz tablice bilježe smanjenje broja građana kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost. Najveće smanjenje u 2019. godini s obzirom na 2018. godinu bilježi Slovenija sa smanjenjem od 10,13%.

Što se tiče porasta muškaraca kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost, 4 države bilježe porast u 2019. s obzirom na 2018. godinu(Češka 4,10%, Estonija 1,49%, Malta 14,63% i Švedska 8,98%). Jedina država koja ne bilježi promjene je Nizozemska. Sve ostale države iz tablice bilježe smanjenje muškaraca kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost. Najveće smanjenje bilježi ponovno Slovenija sa 11,85%.

Kod porasta žena kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost samo 3 države bilježe rast u 2019. godinu u odnosu na 2018. godinu(Češka 2,79%, Malta 8,51% i Švedska 2,04%). Sve ostale države bilježe smanjenje žena kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost, a najveće smanjenje bilježi ponovno Slovenija sa 8,63%.

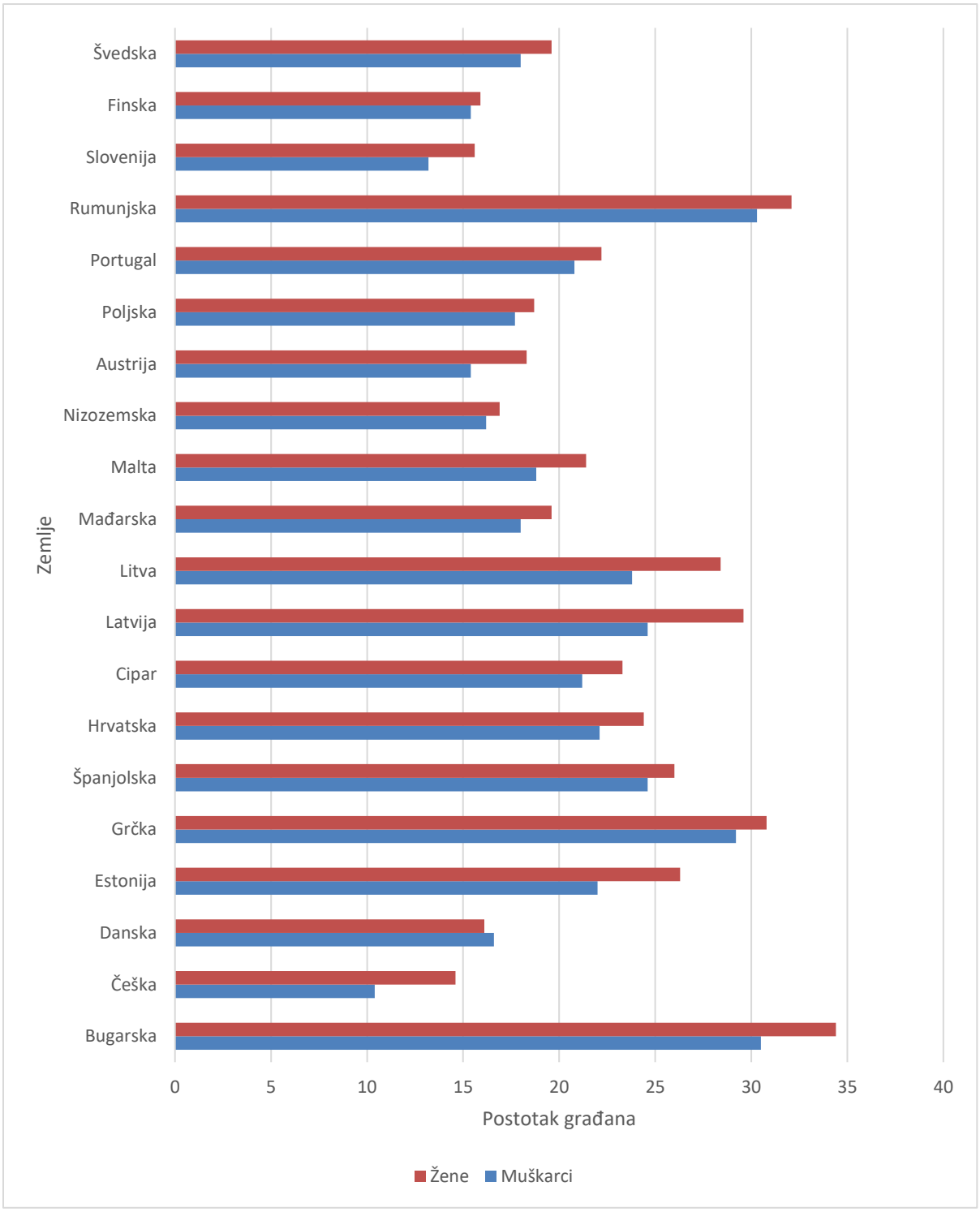

Slika 7: Postotak građana kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost u 2019. godini(u %)

Na slici 7 možemo vidjeti da je Danska jedina država u kojoj je postotak žena kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost manji od postotka muškaraca kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost. Bugarska ima najveći postotak građana kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost, dok Češka ima najmanji postotak takvih građana. U svim državama je razlika između muškaraca i žena kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost dovoljno velika da se uoči u korist muškaraca.

Tablica 6.4: Građani mlađe i starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost u 2019. godini(u 000)

Geo/Dob	do 29 godina	60 i više godina
Bugarska	664	850
Češka	395	453
Danska	483	144
Estonija	83	135
Grčka	1023	646
Španjolska	4328	1903
Hrvatska	249	338
Cipar	78	42
Latvija	113	232
Mađarska	643	410
Malta	30	33
Nizozemska	1155	569
Austrija	541	303
Poljska	2072	1803
Rumunjska	2123	1585
Slovenija	77	100
Finska	347	218
Švedska	908	376

U tablici 6.4 su prikazani podaci dostupni za 2019. godinu, a prikazuju broj građana u dobnoj skupini do 29 godina(mlađa populacija) te broj građana u dobnoj skupini od 60 i više godina(starija populacija). Brojevi su izraženi u tisućama stanovnika.
Možemo vidjeti da u 7 država, od prikazanih 18, ima više građana starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost(Bugarska, Češka, Estonija, Hrvatska, Latvija, Malta i Slovenija). Osim toga razlika između građana mlađe i starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost kod ovih država je manje nego u ostalim državama koje imaju više građana mlađe populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost.

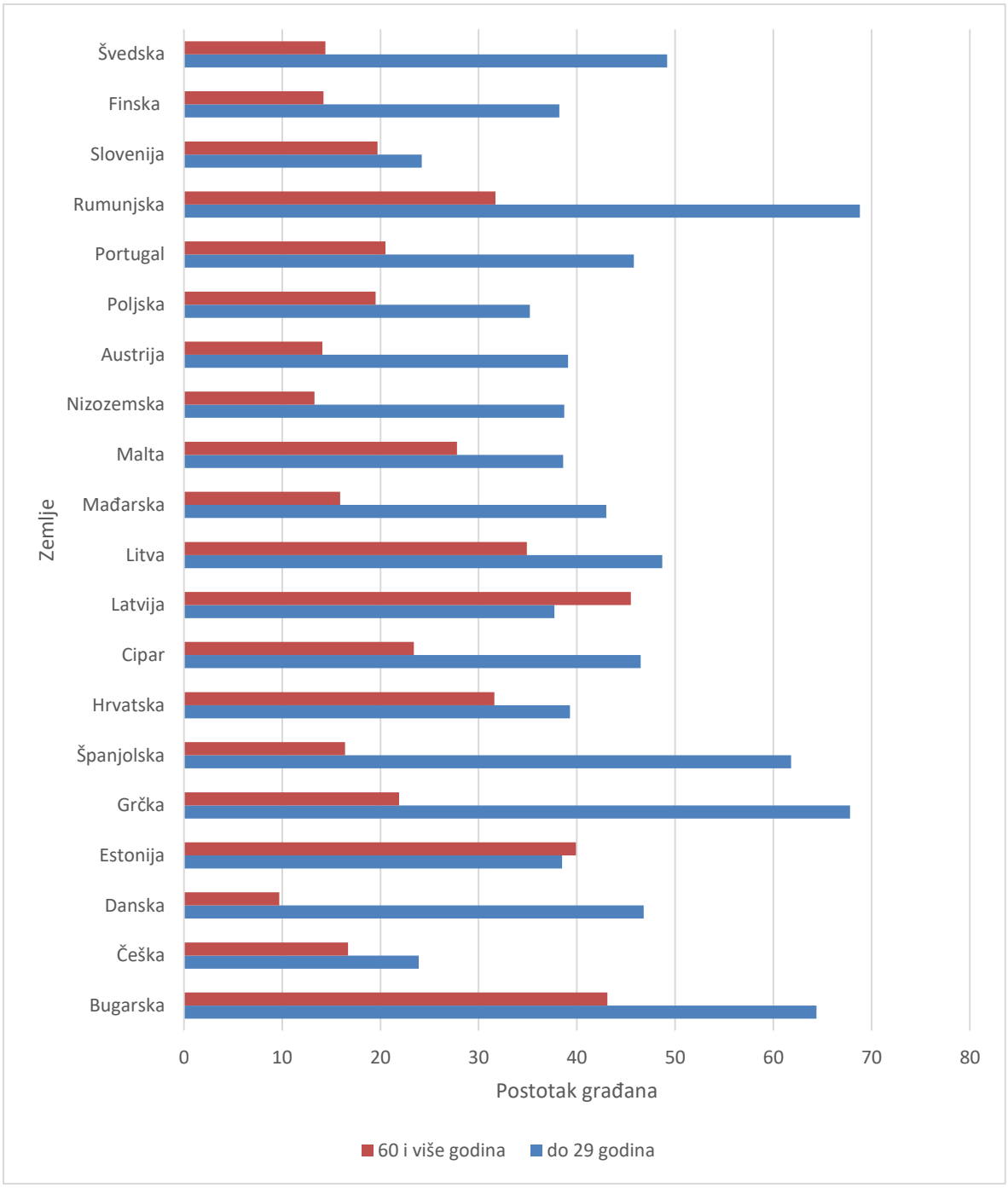

Slika 8: Građani mlađe i starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost(u %)

Na slici 8 možemo vidjeti da samo dvije države imaju veći postotak građana starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost od postotka takvih građana mlađe populacije, a to su Estonija i Latvija. Također možemo vidjeti da je razlika između građana mlađe i starije populacije vrlo velika u korist starije populacije. Najveći postotak građana mlađe populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost ima Rumunjska, a najveći postotak građana starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost ima Latvija. Najmanji postotak građana starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost ima Danska, a najmanji postotak građana mlađe populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost ima Češka.

7. Zdravstvo građana EU

Zdravstvena skrb je osobito važna za što bolji život građana te je tako vrlo važno da se svim građanima omogući jednaka zdravstvena skrb bez obzira na dob i spol, ali i ostale karakteristike pojedinca kao što su prihodi, nezaposlenost i sl.

7.1. Očekivana životna dob građana EU

U ovom dijelu prikazat će se očekivana životna dob građana. Životna dob građana na neki način pokazuje uvjete života građana u nekoj državi. Podrazumijeva se da bolja zdravstvena skrb u državi znači i veću životnu dob građana i obrnuto. Također je općenito poznato da žene imaju dulju životnu dob od muškaraca, jednim dijelom i zbog težih fizičkih poslova koje rade muškarci.

Tablica 7.1: Očekivana životna dob građana u državama EU

Geo/Spol	Ukupno	Muškarci	Žene
Belgija	81,0	78,7	83,2
Bugarska	74,4	71,0	78,0
Češka 2019.	78,3	75,4	81,2
Danska	80,3	78,4	82,2
Njemačka	80,2	77,9	82,5
Estonija	77,7	73,1	81,8
Irska	81,5	79,7	83,3
Grčka	81,1	78,6	83,7
Španjolska	82,7	79,9	85,5
Francuska	82,2	79,1	85,2
Hrvatska	77,6	74,3	80,7
Italija	82,7	80,4	84,8
Cipar	82,1	80,1	83,9
Latvija	74,3	69,3	79,0
Litva	75,3	70,2	80,0
Luksemburg	81,7	79,4	84,0
Mađarska	75,5	72,0	78,8
Malta	82,0	80,0	83,9
Nizozemska	81,2	79,6	82,7
Austrija	81,0	78,7	83,3
Poljska	77,0	73,0	80,9
Portugal	80,8	77,6	83,7
Rumunjska	74,8	71,1	78,6
Slovenija	80,6	77,7	83,4
Slovačka	76,8	73,3	80,1
Finska	81,0	78,2	83,7
Švedska	81,7	80,0	83,4

U tablici 7.1 prikazani podaci za očekivanu životnu dob u državama koje su članice EU u 2020. godini. Podaci se odnose na 2018. godinu te se odnose na građane stare 1 godinu života.

Možemo vidjeti da u svim državama žene imaju veću očekivanu životnu dob od muškaraca. Najveću očekivanu životnu dob za žene ima Francuska(85,5 godina) što je 5.6 godina više od očekivane životne dobi za muškarce u Francuskoj. Najmanju životnu dob za žene ima Bugarska(78 godina) što je 7 godina više od očekivane životne dobi za muškarce u Bugarskoj. Najveću očekivanu životnu dob za muškarce ima Italija(80,4 godina) što je 4,4 godine manje od očekivane životne dobi za žene u Italiji. Najmanju očekivanu životnu dob za muškarce ima Latvija(69,3 godina) što je čak 9,3 godina manje od očekivane životne dobi za žene u Latviji. Najveću razliku u očekivanoj životnoj dobi za muškarce i žene imaju Latvija i Litva. U Latviji muškarci imaju očekivanu životnu dob 9,7 godina manju nego žene, a u Litvi žene imaju očekivanu životnu dob 9,8 godina veću nego muškarci.

Što se tiče očekivane životne dobi neovisno o spolu, najveća je u Španjolskoj i Italiji te iznosi 82,7 godina života. Najmanju očekivanu životnu dob neovisno o spolu ima Latvija, a ona iznosi 74, 3 godine života.

U Hrvatskoj je očekivana životna dob neovisno o spolu 77,6 godina života, očekivana životna dob za muškarce je 74,3 godine, a za žene 80,7 godina. U Hrvatskoj je očekivana životna dob za žene za 6,4 godine veća od očekivane životne dobi za muškarce.

8. Skrb za djecu kod građana EU

8.1. Stopa zaposlenosti građana EU prema broju djece

Tablica 8.1: Stopa zaposlenosti građana EU prema spolu i broju djece

Geo/Spol i broj djece	Muškarci s 1 djetetom	Muškarci s 2 djeteta	Muškarci sa 3 ili više djece	Žene s 1 djetetom	Žene s 2 djeteta	Žene s 3 ili više djece
EU(28. članica)	84,5	89,9	84,9	70,8	71,8	56,8
Hrvatska	75,7	82,4	78,9	65,4	70	58,1
Italija	78,2	86,7	84	57,2	56,3	44,8
Mađarska	87	91	86,2	67,9	69,2	50
Slovenija	89	93,7	92,7	80,9	86,1	77,8

U tablici 8.1 su prikazani podaci(izraženi u postocima) za 2019. godinu. Podaci prikazuju stopu zaposlenosti muškarca i žena prema broju djece u EU(28. članica), Hrvatsku te njezine susjedne zemlje članice EU, Italiju, Mađarsku i Sloveniju.
Podaci ukazuju na to da je stopa zaposlenosti, bez obzira na broj djece, veća kod muškaraca nego kod žena. Kod muškaraca je stopa zaposlenosti bez obzira na broj djece najmanja u Hrvatskoj, zatim slijedi Italija, nakon nje Mađarska dok najveću stopu zaposlenosti ima Slovenija. Kod žena je situacija nešto drugačija. Kod žena sa jednim djetetom najmanju zaposlenost ima Italija, zatim Hrvatska, nakon toga Mađarska, dok najveću ponovno ima Slovenija. Kod žena sa 2 djece i više imamo najmanju stopu zaposlenosti u Italiji, zatim u Mađarskoj, nakon toga u Hrvatskoj, a najveću ponovno ima Slovenija.
Prosjek za EU nam govori kako najveću stopu zaposlenosti imaju muškarci sa 2 djeteta, a najmanju muškarci sa 1 djetetom. Kod žena je pak u prosjeku EU najveća stopa zaposlenosti kod žena sa 2 djeteta, a najmanja kod žena sa 3 ili više djece.

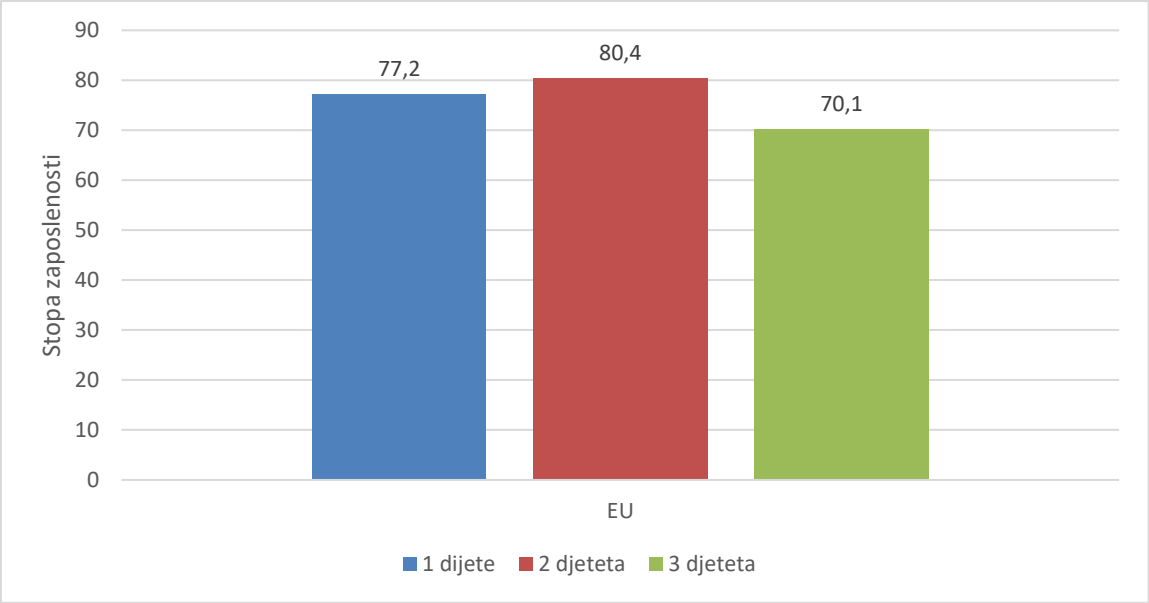

Slika 9: Stopa zaposlenosti građana EU prema broju djece u 2019. godini

Na slici 9 su prikazane stope zaposlenosti građana EU prema broju djece bez obzira na spol. Najveću stopu zaposlenosti imaju građani sa 2 djeteta, dok najmanju imaju građani EU sa 3 ili više djece.

9. Digitalna ekonomija i društvo EU

Sa razvojem društva i digitalizacijom javlja se i digitalna ekonomija. Različiti su pokazatelji razvoja neke države, pa tako i na primjeru digitalizacije možemo vidjeti razvoj neke države. Možemo pretpostaviti da što se više građana koristi računalima ili internetom to je i država razvijenija. Građani starije populacije su manje upoznati sa digitalizacijom nego mlađa populacija. Zbog toga se u EU provodi program pod nazivom *Korištenje rješenja informacijskih tehnologija za unaprjeđenje kvalitete života starijih osoba* u sklopu Prava starijih osoba.

„Ciljevi

- Ubrzati stvaranje i korištenje pristupačnih, inovativnih rješenja temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama koji omogućuju aktivno i zdravo starenje kod kuće, u zajednici ili na poslu, uključujući aplikacije za zdravstvenu i socijalnu skrb.
- Podupirati razvoj rješenja s komponentom informacijskih i komunikacijskih tehnologija koja ne zamjenjuju ljudski kontakt, nego ga nadopunjuju i tako osigurati da se starije osobe ne osjećaju izolirano te da ostanu samostalni i neovisni.
- Razviti ekonomična, pristupačna i energetski učinkovita rješenja koja će uvažavati socioekonomske čimbenike i rodne aspekte.“(eur-lex.europa.eu., bez. dat.)

9.1. Korištenje računala kod građana EU po spolu i dobi

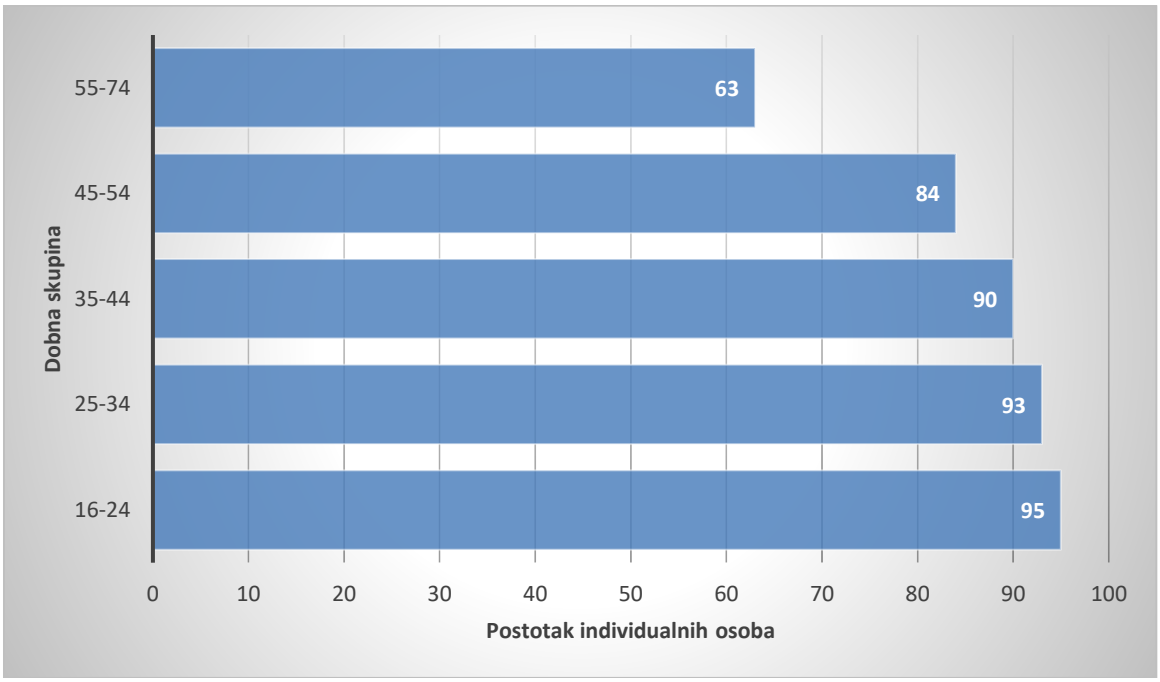

Slika 10: Korištenje računala kod građana EU po dobi u 2017. godini

Na slici 10 je prikazano korištenje računala kod građana EU po dobi za 2017. godinu. Podaci su izraženi postotkom individualnih osoba, korisnika računala koji su računalo koristili najmanje jedanput u 2017. godini. Možemo vidjeti da najmlađi građani imaju najveći postotak osoba koje su koristile računalo te se taj postotak sa starijim dobnim skupinama polako smanjuje.

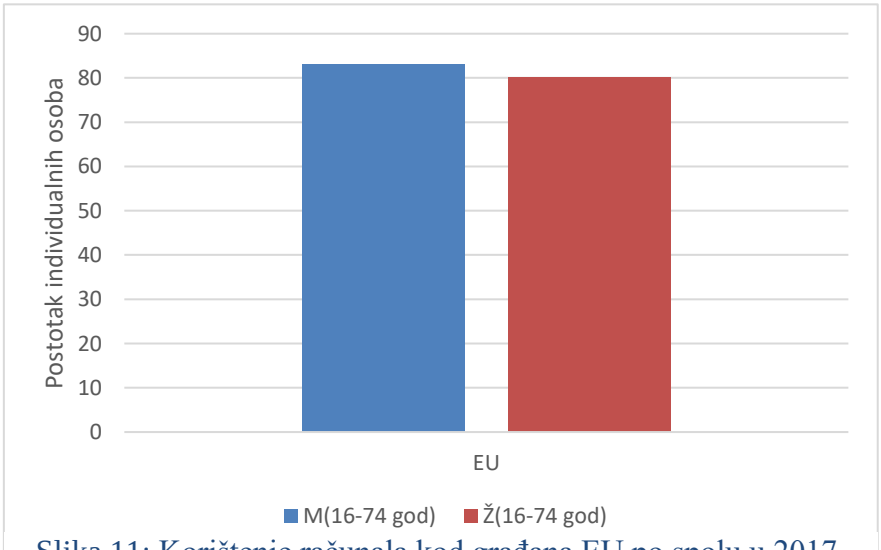

Slika 11: Korištenje računala kod građana EU po spolu u 2017. godini

Na slici 11 je prikazano korištenje računala kod građana EU prema spolu. Podaci se odnose na muškarce i žene u dobnoj skupini od 16 do 74 godine života. Možemo vidjeti da 3% manje žena nego muškaraca koristi računalo.

9.2. Građani EU koji koriste Internet po spolu i dobi

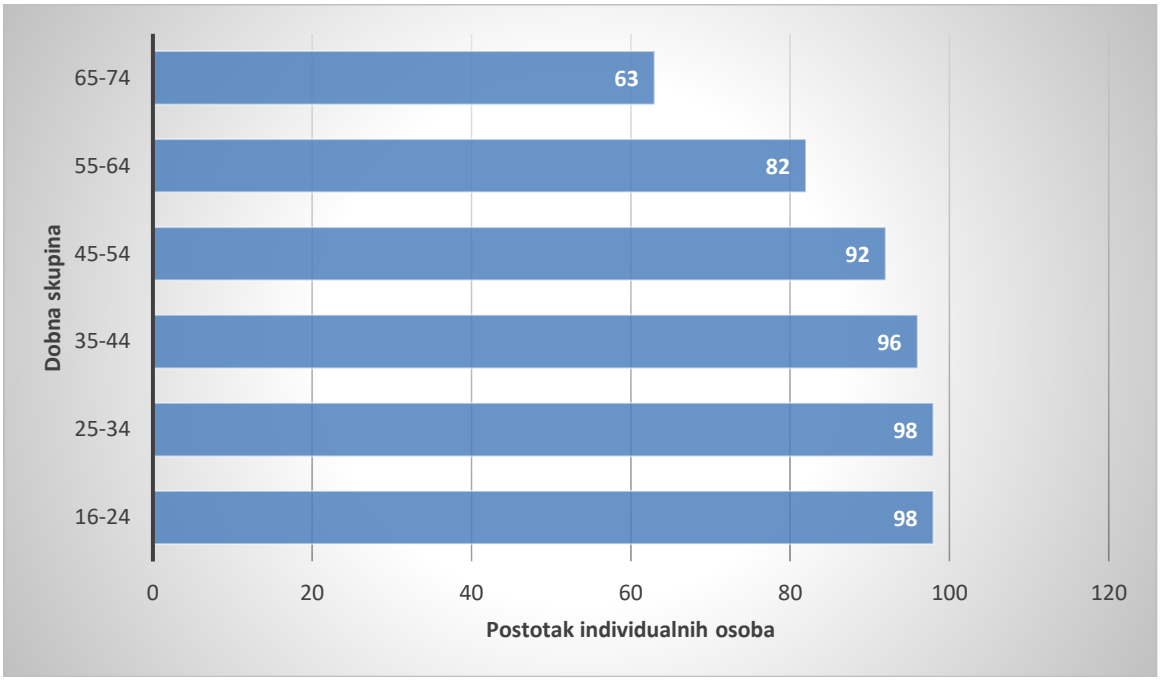

Slika 12: Građani EU koji koriste internet po dobi u 2019. godini

Na slici 12 su prikazani građani EU, korisnici interneta po dobi u 2019. godini. Podaci su izraženi u postocima individualnih osoba korisnika interneta koji su se internetom koristili najmanje 1 tokom 2019. godini. Možemo vidjeti da, kao i kod korištenja računala, i ovdje postotak individualnih korisnika interneta s povećanjem životne dobi opada, no za razliku od korisnika računala gdje se pad javlja odmah nakon dobne skupine 16-24 godina, ovdje se pad javlja nakon 34 godine života.

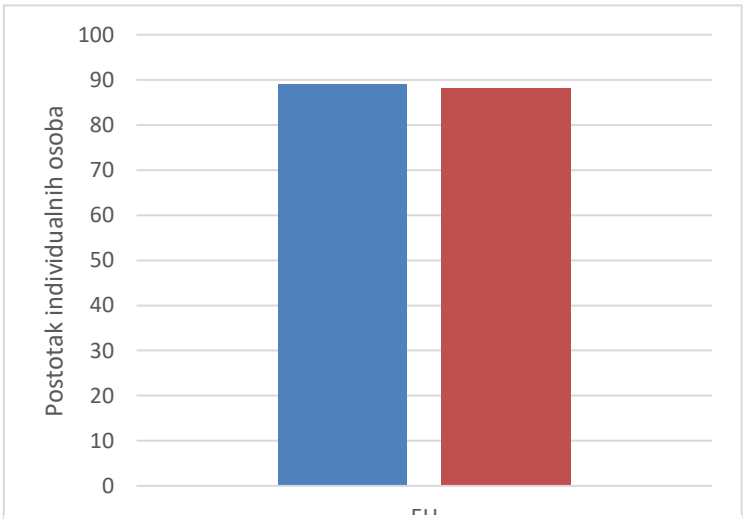

Slika 13: Građani EU koji koriste internet po spolu u 2019. godini

Na slici 13 je prikazano korištenje računala kod građana EU po spolu u 2019. godini. Podaci su izraženi u postocima individualnih osoba. Vidljivo je da je broj žena, građanki EU, koje koriste Internet 1% manje nego muškaraca.

10. Zaključak

Proučavanjem podataka prikazanih na Eurostatu dobili smo potpunu sliku o jednakosti građana EU prema spolu i dobi. Možemo reći da su žene, građanke EU, borbom za svoja prava dostigle svoj cilj. Njihov cilj nije bio pridobiti neke povlastice i različita prava od muškaraca već su željele svoja prava izjednačiti sa ljudskim pravima koja su se prije odnosila samo na muškarce. Pregledom podataka možemo zaključiti kako ne postoje neke značajnije razlike prema spolu u Europskoj uniji. Također, možemo reći da donesenim zakonima, Europska unija osigurava i prava građana prema dobi.
Pregledom poglavlja doneseni su neki od zaključaka.
Postoji pozitivan trend smanjenja građana sa nižim razinama obrazovanja što nam pokazuje da se svim građanima Europske unije omogućava jednaka prilika za obrazovanjem bez obzira na njihov spol ili dob. Najviše građana sa nižim razinama obrazovanja pripada starijoj populaciji što se objašnjava promjenama koje su nastale u pravima građana nakon njihovog završetka obrazovanja. Osim toga, za razliku od povijesti gdje se ženama nije omogućilo obrazovanje, u suvremenom dobu više je žena sa visokim obrazovanjem nego muškaraca.
Kod tržišta rada možemo vidjeti da se kroz godine povećava broj zaposlenih osoba, no možemo zaključiti da porast nije vezan uz određeni spol jer se jedne godine bilježi porast zaposlenih muškaraca, dok se sljedeće godine bilježi porast zaposlenih žena.
Građani kojima prijeti siromaštvo ili socijalna ugroženost s druge strane pokazuju bitne razlike prema spolu i dobi, no to ne mijenja cjelokupnu sliku o jednakostima građana. Naime, provedene su statističke metode za 18 država, od toga samo 3 države prikazuju manji broj žena kojima prijeti siromaštvo ili socijalna ugroženost od broja takvih muškaraca, a 7 država od prikazanih 18 ima veći broj građana starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna ugroženost.
Ono što je već opće poznato je u ovom radu i dokazano, a to je da žene imaju predviđenu dužu životnu dob nego muškarci, no razlike po državama nisu dovoljno velike da bi se govorilo o nejednakosti spolova. Također je više nezaposlenih žena koje imaju djecu nego nezaposlenih muškaraca koji imaju djecu, ali također ne možemo sigurno tvrditi da je riječ o nejednakosti spolova.
Digitalna ekonomija je bitno promijenila društvo. Europska unija provodi projekt za digitalno opismenjavanje građana starije životne dobi. Možemo zaključiti da kod korištenja računala ili interneta, gdje najmanji broj korisnika čine građani starije životne dobi, ne dolazi do nejednakosti prema dobi već se digitalizacije jednostavno pojavila prekasno da bi se građani starije životne dobi znali njome koristiti.
Nakon navedenih zaključaka, možemo zaključiti kako se Europska unija uspješno bori sa nejednakostima građana po spolu i dobi. Stalnim kontroliranjem podataka i donesenim zakonima o pravima ljudi, u Europskoj uniji ne postoji bitna nejednakost građana prema spolu i dobi, a osim toga možemo predviđati sve manje razlike u daljnjim godinama.

Popis literature

Popis knjiga i časopisa

Bejaković, P.(2004.), *Pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji: izazovi institucionalne prilagodbe,* Zagreb, Institut za javne financije; Zaklada Friedrich Ebert

Bejaković, P.(2003.), *Pojmovnik, Nezaposlenost; Financijska teorija i praksa* 27(4), str. 659, UDK 331.56

Erent-Sunko, Z.(2010.), *Obiteljskopravni položaj žena u Francuskoj od 1789. do 1816. s analizom code civila iz 1804., Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, str. 576, pf.(HR-ZaPF)900102811

Obadić, A., Porić, S.(2008), *The coordination between education and employment policies, 08-02*, Ekonomski fakultet, Zagreb

Radman-Funarić, M.(2018.), *Uvod u gospodarsku statistiku,* Požega, Veleučilište u Požegi

Rousseau,J.J.(1978.), *Rasprava o porijeklu i osnovama nejednakosti među ljudima – Društveni ugovor,* Školska knjiga

Popis izvora s interneta

Leksikografski zavod Miroslav Krleža(bez dat.),*Enciklopedija*, preuzeto 27.08.2020. s https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=28900

Matotek, V.(2010.), *Prava žena kroz povijest,* preuzeto 27.08.2020. s http://povijest.net/2018/?p=1456

Predsjednik.hr(bez dat.), Kolinda Grabar-Kitarović, preuzeto 27.08.2020. s https://www.predsjednik.hr/bivsi-predsjednici/kolinda-grabar-kitarovic/

Europska unija(bez. dat.), Ljudska prava i demokracija, preuzeto 30.08.2020. s https://europa.eu/european-union/topics/human-rights_hr

Europska unija(bez. dat.), Ljudska prava, preuzeto 30.08.2020. s https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/human_rights.html?root_default=SUM_1_CODED%3D13&locale=hr

Europska unija(bez.dat.), Ljudska prava u EU-u: Temeljna prava, preuzeto 30.08.2020. s https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/1301.html

Leksikografski zavod Miroslav Krleža(bez dat.),Enciklopedija, preuzeto 27.08.2020. s https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=56929

Mirovinsko.hr(bez. dat.), Starosna mirovina, preuzeto 30.08.2020. s https://www.mirovinsko.hr/hr/starosna-mirovina/166

Europska unija(bez. dat.), *Korištenje rješenja informacijskih tehnologija za unaprjeđenje kvalitete života starijih osoba,* preuzeto 31.08.2020. s https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=legissum:27020205_1

Eurostat(bez dat.), *Equality(age and gender)* pristupano s https://ec.europa.eu/eurostat/data/database

Popis tablica

Tablica 4.1: Manje od osnovnog, osnovno i niže srednje obrazovanje(razina 0-2) u postocima za 2017. godinu(lijevo)……...……9

Tablica 4.2: Više srednjoškolsko, post sekundarno i ne tercijarno te tercijarno obrazovanje(razina 3-8) u postocima za 2017. godinu(desno)……...……9

Tablica 4.3: Manje od osnovnog, osnovno i niže srednje obrazovanje(razina 0-2) u postocima za 2018. godinu(lijevo)……....……10

Tablica 4.4: Više srednjoškolsko, post sekundarno i ne tercijarno te tercijarno obrazovanje(razina 3-8) u postocima za 2018. godinu(desno)…….……10

Tablica 4.5: Manje od osnovnog, osnovno i niže srednje obrazovanje(razina 0-2) u postocima za 2019. godinu(lijevo)…….10

Tablica 4.6: Više srednjoškolsko, post sekundarno i ne tercijarno te tercijarno obrazovanje(razina 3-8) u postocima za 2019. godinu(desno)…….....10

Tablica 4.7: Broj diplomiranih žena na 100 muškaraca……13

Tablica 5.1: Zaposlenost građana EU(u 000) te verižni indeksi…….……..14

Tablica 5.2:Aktivna populacija građana EU(u 000) te verižni indeksi…….……14

Tablica 5.3: Zaposlenost građana Republike Hrvatske(u 000) i verižni indeksi…….…….15

Tablica 5.4: Aktivni građani Republike Hrvatske(u 000) i verižni indeksi…….…….15

Tablica 5.5:Dugotrajna nezaposlenost građana EU(u 000) i verižni indeksi…….…...16

Tablica 5.6:Dugotrajna nezaposlenost građana Republike Hrvatske(u 000) i verižni indeksi……...16

Tablica 6.1: Razlika u plaćama u industriji, građevinarstvu i uslužnim djelatnostima(u %)....17

Tablica 6.2: Razlika u plaćama u poslovnoj ekonomiji(u %)…….……..18

Tablica 6.3: Građani kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost po spolu(u 000) te verižni indeksi(Vt) za 2019. godinu……..……19

Tablica 6.4: Građani mlađe i starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost u 2019. godini(u 000)……21

Tablica 7.1: Očekivana životna dob građana u državama EU……..……23

Tablica 8.1: Stopa zaposlenosti građana EU prema spolu i broju djece……...24

Popis slika

Slika 1: Građani (15-64 godina) prema stupnju obrazovanja(u %)..... 11

Slika 2: Usporedba građana sa višim razinama obrazovanja(3-8) po spolu(u %) 11

Slika 3: Građani EU sa nižim razinama obrazovanja(0-2) po starosti(u %) 12

Slika 4: Verižni indeksi zaposlenosti i aktivne populacije u EU 15

Slika 5: Razlika u plaćama u industriji, građevinarstvu i uslužnim djelatnostima 17

Slika 6: Razlika u plaćama u poslovnoj ekonomiji 18

Slika 7: Postotak građana kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost u 2019. godini(u %) 20

Slika 8: Građani mlađe i starije populacije kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost(u %)..... 22

Slika 9: Stopa zaposlenosti građana EU prema broju djece u 2019. godini..... 25

Slika 10: Korištenje računala kod građana EU po dobi u 2017. godini 26

Slika 11: Korištenje računala kod građana EU po spolu u 2017. godini..... 26

Slika 12: Građani EU koji koriste internet po dobi u 2019. godini..... 27

Slika 13: Građani EU koji koriste internet po spolu u 2019. godini 27